

4 ЗАСТАЛОСЯ ДА ВЫБАРАЎ ДНІ ПРЭЗІДЭНТА

Твой голас важны для Беларусі!

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

7 КАСТРЫЧНИКА 2015 г. СЕРАДА № 192 (28050) Кошт 2000 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

ДАРОГІ, ЯКІЯ МЫ СТВАРАЕМ

Учора пры ўдзеле кіраўніка дзяржавы адкрыўся ўчастак другой кальцавой аўтадарогі вакол Мінска

Агульная працягласць новай кальцавой аўтадарогі вакол Мінска складзе каля 159 км. Асаблівасцю яе будаўніцтва з'яўляецца шырокае прымяненне цэментабетону для стварэння пакрыцця, што з улікам разліковых затрат за міжрамонтны перыяд будзе больш эканамічна ў параўнанні з асфальтабетонам.

іншых пасёлкаў, якія знаходзяцца паблізу трасы.

Аляксандр Лукашэнка супраць ушчыльнення Мінска і лічыць, што трэба будаваць больш жылля і інфраструктуры за МКАД. На яго думку, недзе нешта ў Мінску можна дабудаваць у якасці ўшчыльнення, але захапляцца не трэба. «За кальцавой дарогай (у раёне Заслаўя, Радашковіч, Жодзіна, Смалевіч, Рудзенска, Фаніпалы, Дзяржынска) — шмат месцаў, дзе можна будаваць жыллё і іншыя аб'екты», — звярнуў увагу Прэзідэнт. Паралельна неабходна ўдасканальваць сістэму зносін, дапаўняючы аўта транспартныя шляхі чыгуначнымі, дадаў кіраўнік дзяржавы. «Гэта будзе зручна, і мы не перанасымі Мінск», — сказаў ён, яшчэ раз падкрэсліўшы, што жыллё ў сталецы неабходна будаваць па мінімуме.

Як паведамляе прэс-служба Прэзідэнта, кіраўніка дзяржавы праінфармавалі аб выкананні яго даручэння па будаўніцтве другой кальцавой аўтадарогі і перспектывах транспартнай інфраструктуры Беларусі, уключаючы аўтамабільны і чыгуначны транспарт. Будаўніцтва другой кальцавой дзее ў два этапы. Першы павінен быць завер-

шаны да 1 студзеня 2016 года. Да гэтага часу будзе збудаваны ўчастак аўтадарогі М3 Мінск — Віцебск да аўтадарогі М6 / Е28 Мінск — Гродна — мяжа Польшчы (Брузгі). Другі этап будаўніцтва, як плануецца, завершыцца ў 2017 годзе на участку ад аўтамабільнай дарогі М6 / Е28 Мінск — Гродна — мяжа Польшчы (Брузгі) да аўтамабільнай дарогі М1 / Е30 Брэст «Казловічы» — Мінск — мяжа Расіі (Радзкі).

Прэзідэнт лічыць своечасовым будаўніцтва другой кальцавой аўтадарогі, паколькі гэта дапаможа разгрузіць галоўныя магістралі Мінска. Пры гэтым важна, што выкарыстоўваюцца айчыныя матэрыялы, што робіць больш танным працэс, дадаў ён. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што другая кальцавая павінна стаць зорам дарожнага будаўніцтва.

Пасля цырымоніі адкрыцця Прэзідэнт зрабіў азнаямленую паездку па участку другой кальцавой, які адкрыўся. Кіраўнік дзяржавы пагутарыў таксама з прадстаўнікамі працоўных калектываў дарожна-будаўнічых арганізацый-падрадкаў і жыхарамі Мінскага раёна, адказаў на іх пытанні, у тым ліку па міжнароднай тэматыцы.

ЦЫТАТА ДНЯ

Уладзімір ЗІНОЎСКІ, міністр эканомікі:

«Адначу пазітыўныя зрухі ў эканоміцы ў апошні час. З месяца ў месяц, хоць на дзве дзясяткі, на тры дзясяткі, ёсць рост аб'ёму прамысловай вытворчасці, ёсць зніжэнне запасаў гатовай прадукцыі на складах, а значыць, з'яўляецца больш сродкаў у прадпрыемстваў для вытворчасці прадукцыі, якая будзе прадавацца. Мы чакаем, што ВУП на выніках 2015-га будзе не меншы, чым у 2014 годзе».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 07.10.2015 г.

Долар ЗША	17629,00
Еўра	19756,00
Рас. руб.	270,47
Укр. грыўня	829,99

Як далажылі Прэзідэнту, другую кальцавую аўтадарогі прапануецца не забудоваць аб'ектамі прыдарожнай інфраструктуры. Аляксандр Лукашэнка лічыць гэтую прапанову разумай. «У нас праз кожныя 40-50 км па любой трасе добрыя населеныя пункты, раённыя цэнтры», — звярнуў увагу кіраўнік дзяржавы, адзначыўшы, што менавіта там, дзе ёсць людзі, інфраструктура, трэба будаваць падобныя аб'екты. На думку кіраўніка дзяржавы, гэта паса-

Выбары-2015

«УВЕСЬ ПАПЯРЭДНІ ПЕРЫЯД ВЫБАРЧАЙ КАМПАНІІ АЖЫЦЦЯЎЛЯЎСЯ Ў АДПАВЕДНАСЦІ З ЗАКОНАМ»

Кампанія гэтага года пацяжрае, што наша выбарчае заканадаўства развіваецца ў правільным кірунку, дэмакратычныя працэдурныя становяцца зладжанымі і ўспрымаюцца ўсім насельніцтвам. Пра гэта ў чарговым відэазвароце на інфармацыйным рэсурсе vuborg2015.by заявіла старшыня Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў **Лідзія ЯРМОШЫНА**.

вядзеннем выбараў, — канстатвала яна. — Прыемна бачыць, што такая форма фінансавання прыжываецца ў нас у краіне і хутка стане звыклай. Мы ўсё далей адыходзім ад бюджэтнага фінансавання перадыбарнай агітацыі, пераходзячы на сучасны дэмакратычныя нормы фінансавання выбараў.

Па словах старшыні Цэнтрвыбаркама, кандыдаты ў прэзідэнты актыўна карысталіся магчымасцямі выдання перадыбарнай агітацыі ў сродках масавай інфармацыі.

— Можна з упэўненасцю казаць, што ўвесь папярэдні перыяд выбарчай кампаніі ажыццяўляўся ў адпаведнасці з законам і ў вызначаныя тэрміны, — заявіла Лідзія Ярмошына.

Яна нагадала, што ў краіне ўтворана 6129 участковых выбарчых камісій. З іх 49 за мяжой,

пры нашых дыпламатычных прадстаўніцтвах. Удзелі адкрыліся ў 37 дзяржавах. Адпаведна 6080 участкаў для галасавання ўтворана ў Беларусі.

Старшыня ЦВК таксама звярнула ўвагу на той факт, што дакладную колькасць выбаршчыкаў мы даведаемся толькі па выніках падліку галасоў. Звесткі аб 6 мільёнах 995 тысяч выбаршчыкаў, што ўключаны ў спісы для галасавання, не з'яўляюцца канчатковымі і пастаянна ўдакладняюцца.

Лідзія Ярмошына заўважыла, што ў самым пачатку кампаніі было 15 прэтэндэнтаў, якія жадалі ўдзельнічаць у выбарах. Зарэгістравана 8 ініцыятыўных груп па вылучэнні кандыдата ў прэзідэнты. У выніку кандыдатамі на найвышэйшую дзяржаўную пасаду сталі чатыры прэтэндэнты. Па словах старшыні Цэн-

тральнай камісіі, усе яны прыводзяць дастаткова актыўную агітацыйную кампанію.

— У краіне праведзена больш за 500 мерапрыемстваў у закрытых памяшканнях — гэта сустрэчы з выбаршчыкамі, працоўнымі калектывамі, — праінфармавала старшыня ЦВК. — Большую частку мерапрыемстваў правяла група кандыдата Лукашэнкі. Больш за 300 пікетаў і іншых вучыльных масавых мерапрыемстваў праведзена ініцыятыўнымі групамі. Тут найбольш актыўныя асобы кандыдатаў у прэзідэнты Лукашэнкі і Гайдукевіча. Такім чынам, нашы кандыдаты выкарыстоўваюць дадзены ім шырокія магчымасці для правядзення сустрэч з выбаршчыкамі.

Надзея ЮШКЕВІЧ. yushkevich@zviazda.by

ЯК ПРАХОДЗІЎ ПЕРШЫ ДЗЕНЬ ДАТЭРМІНОВАГА ГАЛАСАВАННЯ

Карэспандэнты «Звязды» наведалі выбарчыя ўчасткі ў розных рэгіёнах краіны.

БРЭСТ: АДНЫ МІМА ПРАЯЗДЖАЛІ, ДЛЯ ІНШЫХ — ТРАДЫЦЫЯ

Для мяне, якая ні разу не галасавала датэрмінова, такая высокая актыўнасць нашых грамадзян у першы дзень нават крыху здзіўляе. Я разлічвала дачкацка аднаго-двух, ну, можа, трох выбаршчыкаў. Але за паўтары гадзіны на брэсцкім участку №3, размешчаным у будынку будаўнічага трэста па бульвары Шаўчэнка, прагала-сваўаў добры дзясяткі людзей. І першым, каго сустрэла ваша карэспандэнтка, стаўобразчылі і гаваркі пенсіянер Анатоль Шмяляў.

Анатоль Дамітрыевіч паведаміў, што заўтра ён збіраецца паехаць у Оршу, мае намер пагасцяваць у сястры, таму прыйшоў сёння выканаць свой грамадзянскі абавязак. Яшчэ ён сказаў, што галасаваць за стабільнасць, бо не хацеў ніякіх перабудоваў, вялікіх перамен альбо ўзрушэнняў.

На выбарчым участку ў Гомелі.

СТАР. 2

Камунальныя стасункі

БАТАРЭЯМ ДАЗВОЛІЛІ ЦЯПЛЕЦЬ

Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі падрыхтавала і накіравала ў рэгіёны ўзгадненне ўключэння ацяплення на ўсёй тэрыторыі краіны з 7 кастрычніка. Аб гэтым паведаміў карэспандэнту «Звязды» памочнік міністра ЖКГ Генадзь АКСЦІПОВІЧ.

Гэтым рашэннем дазваляецца пачаць ацяпляць у першую чаргу памяшканні медыцынскіх і сацыяльных арганізацый, школы, дзіцячыя сады і іншыя дашкольныя ўстановы, а таксама музеі, архівы і бібліятэкі. Па другой чарзе ацяпленне будзе падключана ў жылых дамах, інтэрнатах і сярэдніх спецыяльных і вышэйшых навучальных установах. А вось аб падключэнні ацяплення адміністрацыйных будынкаў гаворка пакуль не ідзе.

Спецыяліст Міністэрства ЖКГ удакладніў, што накіравана ўзгадненне дазваляе аб'явіць канцам кожнага асобнага рэгіёна самастойна прымаць рашэнне аб канкрэтнай даце падключэння ацяплення ў залежнасці ад тэмпературнага рэжыму, а таксама іншых фактараў гатоўнасці спажывоўцаў і пастаўшчыкоў цяпла. Напрыклад, у сталіцы цяпло пачало паступаць у школы і дзіцячыя сады, бальніцы, іншыя медыцынскія і сацыяльныя ўстановы ўжо 6 кастрычніка, а ў жылых дамах ацяпленне пачынаюць уключаць з сёрады.

Выканаўца абавязку начальніка ўпраўлення гарадской гаспадаркі і энергетыкі Мінгарвыканкама Марына Малаева паведаміла, што такое рашэнне прынята ў сувязі з рэзім пахладаннем, якое прагназуецца. На працягу трох-чатырох дзён ацяпленне з'явіцца ва ўсіх жылых дамах Мінска. Прадстаўніца Мінгарвыканкама адзначыла, што ўсе спажывоўцы і пастаўшчыкі цяпла Мінска гатовы да пачатку ацяпляльнага сезона. Пашпарты гатоўнасці атрымалі 117 ЖЭС, а таксама ўвесь жылы фонд, установы адукацыі і аховы здароўя. У горадзе створаны неабходныя запасы топачнага мазуту і іншых відаў паліва.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАЗДЗЕЙ

Вярхоўная рада дазволіла іншаземцам служыць ва ўкраінскай арміі

Супрацоўнікі Air France напалі на сваіх кіраўнікоў

Супрацоўнікі авіякампаніі Air France ўварваліся на нараду кіраўнікоў кампаніі і збілі двух з іх, паведаміў інфармагенцтва. Незадаволеныя работнікі ўварваліся ў той момант, калі цэнтральны савет дырэктараў кампаніі абмяркоўваў планы звальнення 2,9 тыс. супрацоўнікаў. Сярод пацярпелых ад рук раз'юшаных мітынгуюцаў аказаўся дырэктар па працоўных адносінах кампаніі Коаўе Брасет, а таксама дырэктар Air France ў Арлі П'ер Плісаньне. Абодвум мужчынам мітынгуючы разарвалі кашулі. На дапамогу пацярпелым прыйшлі праваахоўныя органы. Праўленне кампаніі ўжо заявіла, што падасць у суд на супрацоўнікаў за вальтоўныя дзеянні.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Больш за 1,8 тыс. мігрантаў выратаваны каля берагоў Лівіі

Больш за 1,8 тыс. мігрантаў выявілі на борце шасці суднаў, якія дрэйфавалі ў Міжземным моры недалёка ад узбярэжжа Лівіі, паведаміў інфармагенцтва. Судны з мігрантамі — чатыры зламаныя катары і дзве гумовыя шлопкі — заўважыла берагавая ахова Італіі. У выратавальнай аперацыі прымаўлі ўдзел караблі ВМС Італіі, Ірландыі і Вялікабрытаніі. Маршрут з Лівіі ў Італію праз Міжземнае мора ў апошнія гады стаў асноўным напрамкам для перапраўкі нелегальных мігрантаў. Толькі за студзень — жнівень 2015 года дабрацца да Еўропы праз Міжземнае мора паспрабавалі больш за 300 тыс. чалавек, у той час як за ўвесь 2014 год іх было 219 тыс.

КОРАТКА

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка павітаваў Прэзідэнта Расійскай Федэрацыі Уладзіміра Пуціна з днём нараджэння. Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што ў Беларусі высокая цэннасць прычыповую выказку Прэзідэнта Расіі ў дачыненні да далейшага ўдасканалення беларуска-расійскага партнёрства ва ўсіх фарматах.

Пасол Беларусі ў Кубе будзе па сумяшчальніцтве ўзначальваць беларускую дыпмісію ў Мексіцы.

Сяўба азімых збожжавых у краіне завершана. Агульная плошча пасаваў на 1,5 працэнта большая за запланаваную.

Так трымаць!

БЯСЦЭННЫЯ КАШТОЎНАСЦІ

Творчы праект «Сямейная газета» і загадчык аддзела фоталістаў газеты «Звязда» Анатоль Кляшчук сталі пераможцамі рэспубліканскага конкурсу сярэднанаправаў і электронных сродкаў масавай інфармацыі «Моцная сям'я — моцная дзяржава». Віншаваным!

На гэты раз цырымонія ўзнагароджання пераможцаў конкурсу праходзіла ў фармаце «круглага стала», падчас якога шмат гаварылі не толькі пра фізічнае здароўе бацькоў і іх дзяцей, але і пра духоўнае. Бо не сакрэт: толькі тая дзяржава, дзе жывуць сем'я, моцныя і цэлыя, і духам, з'яўляецца моцнай.

Сям'я і дзяржаўнасць заўсёды былі традыцыйнымі беларускімі каштоўнасцямі, — заявіла на «круглым stole» «Моцная сям'я — моцная дзяржава: сацыяльная палітыка краіны» міністр інфармацыі Беларусі Лілія АНАНІЧ. — Гэтыя тэмы з'яўляюцца аднымі з прыярытэтных і ў нашых СМІ. Пацверджаннем таму сталі вынікі конкурсу, які ўжо не першы год праводзіцца Міністэрствам інфармацыі сумесна з Беларуска-расійскім саюзам жанчын. Сёлета мы атрымалі больш за 100 работ ад 82 калектываў.

Іх узровень вельмі высокі. Як міністр інфармацыі, лічу важным, каб СМІ і далей актыўна асвятлялі сацыяльную палітыку дзяржавы. Чым больш мы будзем працаваць па ўмацаванні пастулату «Моцная сям'я — моцная дзяржава», тым мацней будзе наша краіна.

Паводле слоў міністра працы і сацыяльнай абароны, старшыні Беларускага саюза жанчын Марыяны ШЧОТКІНАЙ, у Беларусі створана спрыяльнае становішча для мацярынства:

— Сям'я знаходзіцца ў поле зроку дзяржавы, так і Беларускага саюза жанчын. Больш за тое, саюз цяса пра-

У намінацыі «Найлепшыя матэрыялы ў друкаваных рэспубліканскіх СМІ» перамог творчы праект «Звязды» і «Сямейная газета».

Надзея ДРЫЛА. Фота Надзеі БУЖАН.

ЯК ПРАХОДЗІЎ ПЕРШЫ ДЗЕНЬ ДАТЭРМІНОВАГА ГАЛАСАВАННЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Нарадзіўся я ў Сібіры, мае дзіцячыя гады прыпалі на вайну, у 1945-м загінуў бацька... Перад вачыма прайшлі гістарычныя падзеі, у іх ліку развал Савецкага Саюза, рэформы, перабудова — шмат чаго прыйшлося перажыць нашаму пакаленню. Хачу, каб мае тры сыны і дачка жылі ў спакойнай краіне, гадавалі дзіцей, радаліся унукам, каб усе мы ездзілі адно да аднаго ў госці, — заключыў гараджанін.

Паліна Маркаўна Лычук, былая выхавальніца інтэрната чыгуначнага тэхнікума, сказала, што любіць парадак і арганізаванасць: «Ёсць магчымасць для датэрміновага галасавання, значыць, трэба яе скарыстаць». А выкладчыца Таццяна Рамановская заўважыла, што праязджала з дачкой міма ўчастка, вось і вырашылі зазірнуць. Потым аказалася, у Таццяны Міхайлаўны няма з сабой пашпарта. Але ёй падказалі, што і вадзіцельскае пасведчанне пад'язе. Маці з дачкой, да іх агульнага задвальнення, здолелі выкарыстаць сваё выбарчае права.

Цікава абзначыла прычыну сваёй яўкі на ўчастак Людміла Рындзюк: «Мне мама загадала, — смеяцца Людміла Пятроўна. — Маёй маме 81 год. Яна сказала усведзець, што заўсёды галасую ў першы дзень і дочки з яе бяруць прыклад. Мама заўсёды была неабмысловым, актыўным чалавекам. А мы, хоць самі дасягнулі пенсійнага ўзросту, ва ўсім яе слухаемся. А калі шчыра, то ў нашых сямейных традыцыях — працавітасць, законнаслуханнасць і сям'ядомасць».

Старшыня ўчастковай выбарчай камісіі Аляксандра КАМЫШКАЛА паведамліла карэспандэру газеты, што з 10 гадзін, як толькі адкрыўся ўчастак, сюды ідуць грамадзяне розных узростаў катэгорый. Зранку было двое студэнтаў, якія на выхадныя збіраюцца да бацькоў.

Першы дзень на ўчастку папярэдняга галасавання аказаўся асабліва насычаным на наведвальнікаў. Маю на ўвазе не толькі выбарчыкаў. Супрацоўнік гарадскога аддзела МНС Ягор Барысенка правярўў наяўнасць вогнетушыцеля і патрэбнай дакументацыі. Зазіралі і прадстаўнікі санітарнай службы, якія цікавіліся санітарнымі ўмовамі ў будынку.

Пакуль мы гаварылі са старшынёй камісіі, падыйшлі маладыя муж і жанка Ганчаровы. У спісах Ганна значылася пад прозвішчам Цуканавая, і, згодна з яе новым пашпартам, у дакументы ўнеслі папраўку. Прагаласаваўшы, выбарчыца пацікавілася, ці можа гэты зрабіць муж, бо ён хоць і жыве ў Брэсце, пакуль зарэгістраваны ў іншым горадзе. Уладзіміра ўнеслі ў дадатковыя спісы і прапанавалі запойніц біюлетэн. Пакідалі ўчастак маладыя людзі з добрым настроем — гэта было іх першае сямейнае галасаванне. З чым іх ад душы павіншавалі не толькі члены камісіі, але і назіральніца Таццяна Сашко. Таццяна Яўгенаўна назірала за ходам галаса-

На выбарчым участку ў Мінску.

вання ад прафсаюзнай арганізацыі. І ў гэты час ад групы назіральнікаў была адна. А ўсяго заявілі намер наведваць участак №3 назіральнікі ад ветэранскай арганізацыі, ад партыі БНФ, ад групы грамадзян, ад працоўнага калектыву.

У Таццяны Сашко ніякіх заўваг не было. Яна адзначыла, што на ўчастку пануе добразвучлівая атмасфера.

На нумар тэлефона, які ўказаны ў запрашэннях, тэлефануюць выбаршычы і ўдакладняюць асобныя пытанні. У ходзе зваркі спісаў і па тэлефоне ўжо зазіраліся 90 грамадзян, якія па стане здароўя пажадалі галасаваць дома. Побач з участкам несл па службу міліцыянер Юлія Пастушэнка.

ГОМЕЛЬ:

ЖАДАННЕ БЫЦЬ ПЕРШЫМІ

На ўчасткі прыходзяць тыя, каму нязручна ў выхадныя заставацца ў горадзе. Многія пенсіянеры ідуць на выбарчы ўчастак №48 у Гомелі, бо хочучы быць першымі, хто аддаў свой голас за будучыню краіны.

Студэнты-другакурснікі Гомельскага дзяржаўнага тэхнічнага ўніверсітэта імя Сухога Яўген Касцянка і Аляксандр Калеснік збіраюцца на выхадныя ад'ехаць да бацькоў у Мазыр і Лельчыцы. Таму прыйшлі адрозж, як з'явілася такая магчымасць. Між іншым, участак для галасавання знаходзіцца ў тым інтэрнаце, дзе жывуць маладыя людзі. Дарэчы, хлопцы галасуюць упершыню, і таму памятнае сувеніры ім уручыў старшыня выбарчай камісіі Алена Конкіна.

— Цяпер адчуваю сябе па-сапраўднаму дарослым. Упершыню я самастойна буду выбіраць таго, каму аддам свой голас, — гаворыць Яўген. — Безумоўна, буду галасаваць за таго кандыдата ў прэзідэнты, якога лічу вартым, які можа палепшыць нашу краіну. Беларусь мне і цяпер падабаецца. Спадзяюся, што яна будзе толькі прыгажэць і багацець.

— Я — за квітнеючую і магутную

Беларусь, — дадае Аляксандр. — Я павінен стаць добрым спецыялістам, металургам. Магчыма, і ў мяне атрымаецца зрабіць штосьці важнае ў сваёй прафесіі, а значыць, і для краіны. Для мяне важна адчуваць, што нешта ў грамадстве залежыць ад майго голасу.

Па словах старшыні Гомельскай абласной выбарчай камісіі Мікалая Стоша, усе ўчасткі для галасавання падрыхтаваны: на іх ёсць біюлетэны, усталяваны стэнды з інфармацыяй, неабходныя сродкі сувязі, аховы, арганізавана дзяжурства членаў выбарчых камісіі:

— Напярэдадні мы правялі трэнерку цэнтральнай выбарчай камісіі. Усе камісіі, якія ажыццяўляюць датэрміновае галасаванне, прыступілі да яго правядзення. Падрыхтоўка для галасавання, інструктаж членаў камісіі і назіральнікаў, шырокі доступ да ўсіх матэрыялаў, звязаных з выбарчым працэсам, з біяграфіямі кандыдатаў, дазваляюць гарантаваць, што выбары пройдуць паводле Выбарчага кодэкса і грамадзяне змогуць гарантавана рэалізаваць сваё права на свабоднае волевыяўленне. Людзі на выбарчыя ўчасткі ідуць. Не натоўпам, але многія, у тым ліку маладыя, прыходзяць галасаваць заагды. Дарэчы, адначасова асоб кандыдатаў у прэзідэнты з выбарчыкамі.

Больш за палову ўрнаў для галасавання на Гомельшчыне — празрыстыя. У валасці паспелі вырабіць каля 650 такіх скрын. Усяго тут налічваецца 1070 участкаў для галасавання. Чакаецца, што большасць з 1 млн 101 трысячы выбарчыкаў наведваюць іх за наступныя пяць дзён.

МІНСК:

АСАБЛІВЫ НАСТРОЙ

Выбарчы ўчастак №6 Кастрычніцкага раёна Мінска, што размяшчаецца ў філіяле Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта — Мінскім дзяржаўным політэхнічным каледжам, нягледзячы на тое, што галасаванне толькі пачалося, не пустуе.

Маладыя хлопцы і дзяўчаты заходзяць адрозж па некалькі чалавек, атрымліваюць бланкі і накіроўваюцца да кабінак для галасавання.

— Гэта нашы навучэнцы, — заўважыла журналістам Наталля Куноўская, старшыня ўчастковай камісіі. — Для тых, хто галасую ўпершыню, падрыхтаваны невялікія сувеніры: ручкі і святочныя паштоўкі. Многія маладыя людзі заагды цікавіліся, калі можна прагаласаваць датэрмінова.

З улікам таго, што вялікая колькасць выбарчыкаў на гэтым участку — навучэнцы каледжа, аформлены спецыяльныя стэнд: «Куток маладога выбарчыка», на якім размешчана інфармацыя пра ўзрост, з якога чалавек мае права прагаласаваць, пералік дакументаў, якія неабходна браць з сабой для гэтага.

Аднак у выбарчых спісах гэтай камісіі не толькі студэнты, але і жыхары дамоў, што знаходзяцца поблізу.

— Тыя, хто галасую ўпершыню, прыходзяць, як правіла, натхнёныя, з усмешкамі на тварох — відаць, што для іх гэта свята, — дзеліцца сваімі назіраннямі выкладчыца каледжа, член участковай камісіі Наталля Аўтушка. — Адчуваецца адказнасць, жаданне выканаць грамадзянскі абавязак. Як правіла, пытаньняў не задаюць — ідуць галасаваць ужо падрыхтаваныя.

На той момант, калі мы прыйшлі на ўчастак, датэрмінова прагаласавалі ўжо каля 20 чалавек.

Сяргей, студэнт трэцяга курса Мінскага дзяржаўнага політэхнічнага каледжа, якраз з тых, хто галасаваў упершыню.

— Пра кандыдатаў пачытаў заагды, — расказавае хлопц.

Яго аднакурнік Уладзіслаў, які таксама галасую на прэзідэнцкіх выбарах першы раз у жыцці, дадае:

— Уражаны прыемным. Пра выбары чытаў, абмяркоўваў іх з сябрамі. Прышоў прагаласаваць, каб не быць наўдуршым.

На ўчастку прысутнічалі і назіральнікі. Уладзімір Буневіч, прадстаўнік грамадскага аб'яднання «Белая Русь», падкрэсліў: усё праходзіць на дастаткова высокім узроўні.

— Своечасова былі адкрыты скрыні для галасавання — за 15 хвілін да пачатку. Усе члены камісіі былі на месцах. Відаць, што моладзь актыўная, нават у першы дзень датэрміновага галасавання. Некалыкі чалавек пажылога ўзросту таксама прыходзілі аддаць свае галасы. Арганізацыя на добрым узроўні, ніякіх заўваг не маю.

Медыцынскім ўніверсітэце — каля 11 гадзін раніцы выстраілася чарга маладых выбаршычак.

— Самыя першыя прыйшлі да адкрыцця ўчастка. Усяго ў нас зарэгістравана 2224 выбаршычы. Акрамя жыхароў 18 дамоў, галасуюць студэнты — у асноўным маладых курсаў. Тыя, хто галасую ўпершыню, дорым на памяць нататнік з лагатыпам ўніверсітэта, — распавядае Ірына Гарадзецкая, старшыня ўчастковай выбарчай камісіі №37 Кастрычніцкага раёна г. Віцебска.

На момант нашай з ёй размовы на участак прыйшла прыгожая брутетка. Высветлілася, што яна ўпершыню аддаць свой голас на прэзідэнцкіх выбарах.

— Прагаласавала датэрмінова, паколькі ў выхадныя дні трэба шмат чаго вучыць. Часу не будзе ў нядзелю прагаласаваць. Я вучыцца ў Віцебск прыехала з Магілёва, — сціпла адказала на пытанні журналіста Аляся Карпушонка, студэнтка 4 курса ляснабнага факультэта вышэйгаданага ўніверсітэта. Вучыцца яна добра. Пахартавала, што ўжо кандыдатаў ў выдатніцы.

— Студэнты медыцынскага ўніверсітэта могуць быць у гаюныя дзень галасавання на дзяжурствах у клініках. Дзяжурцаў у адпаведнасць з навучальнымі планама. Таму многія галасуюць таксама датэрмінова, — дадала старшыня камісіі.

Пацікавіўся ў яшчэ адной выбаршыцы — дамы сталага веку — чаму яна сёння прыйшла на ўчастак.

— А я 11 кастрычніка прыеду дамоў увечары, калі ўжо галасаванне скончыцца. Вось і вырашыла датэрмінова прагаласаваць, — растлумачыла Ада Міхайлаўна Перунова.

На ўчастку ў дзень падрыхтоўкі рэпартажу былі зарэгістраваны 10 назіральнікаў. Скрынка для біюлетэнаў празрыстая. За парадкам сочыць міліцыянер. Усё адпавядае патрабаванням.

11 кастрычніка на гэтым участку будуць арганізаваны выязны гандаль і вялікая канцэртная праграма. Выбаршычы ведаюць, што па добрай традыцыі тут гарантаваны і добры настрой.

Усяго ў Прыдзвінскім краі датэрмінова можна прагаласаваць на прыкладна 800 участках. У гаюныя дзень выбараў запрацоўваю яшчэ больш як 50 так званых закрытых участкаў; у бальніцах, прафілакторыях і гэтак далей. Маюць права прагаласаваць больш за 870 тысяч чалавек, у тым ліку каля 12 тысяч зрабіць гэта ўпершыню.

МІНСК:

АСАБЛІВЫ НАСТРОЙ

Выбарчы ўчастак №6 Кастрычніцкага раёна Мінска, што размяшчаецца ў філіяле Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта — Мінскім дзяржаўным політэхнічным каледжам, нягледзячы на тое, што галасаванне толькі пачалося, не пустуе.

Маладыя хлопцы і дзяўчаты заходзяць адрозж па некалькі чалавек, атрымліваюць бланкі і накіроўваюцца да кабінак для галасавання.

— Гэта нашы навучэнцы, — заўважыла журналістам Наталля Куноўская, старшыня ўчастковай камісіі. — Для тых, хто галасую ўпершыню, падрыхтаваны невялікія сувеніры: ручкі і святочныя паштоўкі. Многія маладыя людзі заагды цікавіліся, калі можна прагаласаваць датэрмінова.

З улікам таго, што вялікая колькасць выбарчыкаў на гэтым участку — навучэнцы каледжа, аформлены спецыяльныя стэнд: «Куток маладога выбарчыка», на якім размешчана інфармацыя пра ўзрост, з якога чалавек мае права прагаласаваць, пералік дакументаў, якія неабходна браць з сабой для гэтага.

Аднак у выбарчых спісах гэтай камісіі не толькі студэнты, але і жыхары дамоў, што знаходзяцца поблізу.

— Тыя, хто галасую ўпершыню, прыходзяць, як правіла, натхнёныя, з усмешкамі на тварох — відаць, што для іх гэта свята, — дзеліцца сваімі назіраннямі выкладчыца каледжа, член участковай камісіі Наталля Аўтушка. — Адчуваецца адказнасць, жаданне выканаць грамадзянскі абавязак. Як правіла, пытаньняў не задаюць — ідуць галасаваць ужо падрыхтаваныя.

На той момант, калі мы прыйшлі на ўчастак, датэрмінова прагаласавалі ўжо каля 20 чалавек.

Сяргей, студэнт трэцяга курса Мінскага дзяржаўнага політэхнічнага каледжа, якраз з тых, хто галасаваў упершыню.

— Пра кандыдатаў пачытаў заагды, — расказавае хлопц.

Яго аднакурнік Уладзіслаў, які таксама галасую на прэзідэнцкіх выбарах першы раз у жыцці, дадае:

— Уражаны прыемным. Пра выбары чытаў, абмяркоўваў іх з сябрамі. Прышоў прагаласаваць, каб не быць наўдуршым.

На ўчастку прысутнічалі і назіральнікі. Уладзімір Буневіч, прадстаўнік грамадскага аб'яднання «Белая Русь», падкрэсліў: усё праходзіць на дастаткова высокім узроўні.

— Своечасова былі адкрыты скрыні для галасавання — за 15 хвілін да пачатку. Усе члены камісіі былі на месцах. Відаць, што моладзь актыўная, нават у першы дзень датэрміновага галасавання. Некалыкі чалавек пажылога ўзросту таксама прыходзілі аддаць свае галасы. Арганізацыя на добрым узроўні, ніякіх заўваг не маю.

■ Мы — разам

У спакойнай абстаноўцы

Падчас фінальнага этапу выбарчай кампаніі важна стварыць максімальна бяспечныя ўмовы для тых, хто прыйдзе на ўчасткі.

— Пры правядзенні датэрміновага галасавання і ў асноўны дзень выбараў прыняты дадатковыя захады па ахове грамадскага парадку, — паведаміў начальнік упраўлення аховы правапарадку ГУАПМ Міністэрства ўнутраных спраў Беларусі Дзмітрый КУР'ЯН. — З 5 па 12 кастрычніка арганізавана кругласутачная работа апэратыўна-сітуацыйнага штаба МУС і аналагічных штабоў у рэгіёнах. Разам з тым асабісты склад органаў унутраных спраў і ўнутраных войскаў МУС пераведзены на ўзмоцнены варыянт нясення службы.

Супрацоўнікі Міністэрства ўнутраных спраў наладзілі цеснае ўзаемадзеянне з выбарчымі камісіямі разнастайных узроўняў і з мясцовымі ўладамі. Увогуле ж службовая дзейнасць МУС падчас выбараў праходзіць з двух напрамкаў. Гэта арганізацыя аховы грамадскага парадку ды бяспекі падчас выбарчай кампаніі і падрыхтоўка ў адпаведнасць з заканадаўствам месцаў для галасавання на аб'ектах органаў унутраных спраў і ўнутраных войскаў.

— Супрацоўнікі тэрытарыяльных органаў узялі пад ахову ўсе ўчасткі пасля наступлення біюлетэняў, — працягвае Дзмітрый Кур'ян. — Цяпер мы не бачым фактараў, якія могуць аказаць негатыўны ўплыў на ход выбарчай кампаніі. Яна праходзіць у спакойнай абстаноўцы.

Яшчэ адзін важны аспект парадку на выбарчых участках — гэта праціпажарная бяспека. Упор супрацоўнікі Міністэрства па надзвычайных сітуацыях рабілі не толькі на прафілактыку магчымых узгаранняў, але і на тое, каб забяспечыць даступнасць праездаў да аб'ектаў, у якіх знаходзяцца выбарчыя ўчасткі. Не сакрэт, што многія ўнутрыдваровыя праезды ў кварталх шматпавярховай забудовы вельмі шчыльна запаркаваны аўтамабілямі, з-за чаго падабрацца цяжкай тэхніцы ратаўнікоў да патрэбнага месца няпроста.

— Мы правялі інструктажы са старшынёй ўсіх выбарчых камісіі і кіраўнікамі аб'ектаў, дзе знаходзяцца ўчасткі для галасавання, правяралі, як працуюць сістэмы пажарнай сігналізацыі, звярнулі ўвагу на стан эвакуацыйных выходаў, — значыць намеснік начальніка упраўлення аварыйна-выратавальных службаў і ліквідацыі надзвычайных сітуацый Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Анатоль БАЛЯБІН. — З асабістым складам праводзілі дадатковыя заняткі па ліквідацыі пажараў на выбарчых аб'ектах. Ужо працуюць апэратыўныя штабы па кантролі за падрыхтоўкам пажарнай бяспекі і нясеннем службы. У дзень правядзення выбараў на кожным участку будуць дзяжуріць нашы супрацоўнікі.

Як заагды начальнік аддзела арганізацыі медыцынскай абароны пры надзвычайных сітуацыях Міністэрства аховы здароўя Алег ПАНЧУК, на ўсіх выбарчых участках створаны медыцынскія пункты. А ў бальніцах выдзелены рэзервовыя ложка на той выпадак, калі кагосьці дзвяццацца неадкладна шпіталізаваць.

Валяўян ШКЛЕННІК. shklennik@zviazda.by

Выказаць сваю грамадзянскую партыю.

ЯК НА СВЯТА

«Як першы раз ішла на выбары, ужо не ўгадваю. Але памятаю, што бацькі заўжды бралі нас, сваіх дзетак, галасаваць. Там, на выбарчым участку, — музыка, кветкі, дэфіцынтныя ў той час цукеркі, альпіністы і сырваэнджана каўбаса... Пасля галасавання збіраліся сем'ямі, гутарылі, дарослыя абмяркоўвалі штосьці, жартавалі. Для нас, маленчкіх, гэта было сапраўднае свята на фоне тых сціплых умоў, у якіх мы ў той час жылі. Цяпер, вядома, усё моцна змянілася, але тое прыемнае выбарчае хваляванне так і засталася са мной на ўсё жыццё».

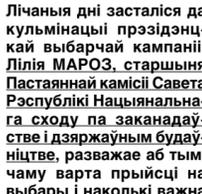
Я мама дваіх дзяцей, у мяне 5 унукаў. Мы ўсе разам ходзім на выбары. Для ўнукаў гэта асабліва радасць. Зразумела, цукеркай іх не здзівіш. Але яны з такім непрыхважным гонарам апускаюць біюлетэн ва ўрну! Зразумела ж, галасую я самастойна, а самае прыемнае пакаію ім. Калі пасля прыходзім дадому, унукі пастаянна пытаюцца: «Бабуля, калі яшчэ пойдзем на выбары?».

ТОЛЬКІ НЕ ЛЯНУЙЦЕСЯ!

«У нас, мне здаецца, для тых, хто жадае працаваць, усё магчымасці ёсць. Асабліва для моладзі. Праўда, часта маладыя людзі проста лянуюцца, шмат часу праводзяць, гуляючы ў камп'ютары. Зразумела, што хацелася б прыйсці на першае месца працы і адрозж атрымаць высокую зарплату. Трэба разумець, што ўсё будзе, няхай не ў адзін момант. А каб заробак павысіўся, трэба шмат і планамерна працаваць, а не вінаваціць абставіны».

Не ведаю, як у астатніх сем'ях, я сваіх унікаў з дзіцтваства прывучаю працаваць і цаніць тое, што зрабілі іншыя. У нас ёсць дача — невялікі дамок у вёсцы. Штолета яны ў мяне там працуюць. Не ад раніцы да вечара, але ж без справы не засядваюцца. Згадзіўся, сёння ўсё можна набыць: і грыбы, і ягады, і садзівіну, і гародніну. Але яны павінны ведаць, дзе

ГАЛОЎНАЕ — БЫЦЬ НЕАБЫЯКАВЫМ

Выказаць сваю грамадзянскую партыю.

Лічаныя дні засталіся да культурнай прэзідэнцкай выбарчай кампаніі. Лілія МАРОЗ, старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу па заканадаўстве і дзяржаўным будаўніцтве, разважае аб тым, чаму варта прыйсці на выбары і наколькі важна

растуць тыя ягады і грыбы, якіх збіраць, як вырошчываць агуркі і капаць увосень бульбу. Калі іздзем у лес — няхай кубак, няхай паўлітра збярэць ягад ці грыбоў сваімі рукамі. Бульбу капаць — няхай толькі кошык ці два, але самі, прыкладзіўшы ўласныя намаганні. Майму старэйшаму ўнуку 14 гадоў, малодшаму — 2, але ўсе працуюць на лецішчы.

Яшчэ ўнукі займаюцца спортам. Старэйшы — брэйндансам ужо 3 гады. Другі ў басейне плавае, унучкі ходзяць на танцы. Дзяцей заўжды трэба накіроўваць, паказваць ім, што карысна, і тлумачыць, што можа нашкодзіць. Самы малодшы ў 2 гады ўжо ведае, як уключыць гульні на навамым тэлефоне. Збоку выгледзе дзіўна і нават крэйву пужае... А трэба ж вяртацца да духоўнасці. Чытаць дзедзім кнігі на ноч, усёй сям'ёй наведваць тэатры, разам працаваць, размаўляць штовечар. Іншак ізд падтрымаць цікакасці да жыцця? У сям'і трэба падтрымліваць, выстройваць цэльны чалавечы адносіны. Калі пасля маленчкі чалавек вырастае, то ў яго будзе актыўная жыццёвая пазіцыя.

ЦАНИЦЬ ТОЕ, ШТО МАЕМ

«Я памятаю пачатак цыжкіх 1990-х. Маладое пакаленне ўжо гэты затыла, і мае дзедзі таксама. Як мы сталі ў стомных чэрагах, каб набыць па купонах кавалак масла, пачак цукру, а што казаць пра абутак і садзівіну... Памятаю, аднойчы згубіла трыя купоны — і галасіла, бо як дзядей карміць? Усё змянілася за апошнія 20 гадоў. Раней у большасці людзей была думка і мара, як набыць машыну. А цяпер — куды яе прыпаркаваць. Калі я была падлеткам, то тыя, у каго быў «масквіч», лічыліся сапраўды багатымі людзьмі. А сёння ў кожнага трэ на аўто. Можна, не ў кожнага яно статуснае, цяга ўласнае ўсё ж такі ёсць. Гэта ўжо сапраўды сродак перасоўвання, а не раскоша. Таму вядома, што жыццё наша і маё ў прыватнасці змянілася ў лепшы бок. Праўда, асабіста я езджу на грамадскім транспарце».

Часта выязджаю ў выканкамы, і там мы абмяркоўваем рэалізацыю нормаў Дэкрэта №18 аб дзяржаўнай падтрымцы нядобранадзейных сем'яў. Спачатку, як выйшаў дэкрэт, не ўсе людзі яго прымалі, крытыкавалі нават часам. Але ён сапраўды дзейнічае. Дзеткі, якія раней трапілі б у дзіцячы дом, цяпер у прымённых сем'ях. Шмат гора-сем'яў выправіліся. За той тэрмін, як дзейнічае дэкрэт, закрыліся 25 дамоў-інтэрнатаў. Мы магі б не звяртаць увагу — няхай жывуць, як ім хочацца. Але ўлады і людзі не

засталіся абыякавымі і выправілі не адзін чалавечы лёс».

ВЫБРАЦЬ БУДУЧЫНЮ ДЛЯ КРАІНЫ

«Я ўсіх запрашаю схадзіць на выбары. Каб не панавала абыякавасць. Мы ж выбіраем не толькі асобу, а будучыню, далейшы шлях развіцця краіны. Асабіста мне не ўсё роўна, у якую школу будучы хадзіць мае ўнучкі, у якой паліклініцы будзе лячыцца мая састарэлая маці, па якіх дарогах будзем ездзіць на лецішча на выхадныя. Таму трэба прыйсці на выбары і аддаць свой голас за кандыдата, які даспадобы. Асабіста я ўжо зрабі

Усе — на кірмаш!

«ЛІЛЕЯ» ПА ПЯЦЬ, А «ЛАСУНАК» — ПА ТРЫ

Прышоў час рыхтаваць «стратэгічны запас»

Сельскагаспадарчыя кірмашы для многіх жыхароў сталіцы становяцца добрай магчымасцю надарага набыць гародніну і садавіну хоць на ўсю зіму. І не дзіва — кошта самыя прымальныя, асартымент — «выбірай — не хачу». Выгадна ўсім: вытворцы могуць абыйсціся без пасрэднай, пакупнікі — атрымаць сельскагаспадарчыя прадукцыю. Карэспандэнты «Звязды» накіраваліся на некалькі мінскіх кірмашоў і паназіралі, як ідзе яе рэалізацыя.

Адна з агульнагародскіх пляцовак знаходзіцца ў самым цэнтры Мінска, побач з Палацам спорту. Яшчэ да 9 раніцы суды прыехалі машыны з гаспадарак усёй краіны. На прылаўках гандлявалі мясной і малочнай прадукцыяй, рыбай, мёдам, але сельскагаспадарчым балемам прывалі гародніна. Бульба гатункаў «Ласунак» і «Журавінка» па тры тысячы рублёў за кілаграм (трохі танней, чым у гандлёвых сетках), даражэйшая «Лілея» — па пяць. Відаць, што «другі хлеб» сёлета ўраджай — прыгожыя буйныя клубні так і прасяца змяніць месца прапіскі.

15 тысяч. Балгарскія перцы можна набыць за 25 тысяч, чылі — даражэйшыя, аддаць дзевяццаць каля 80 тысяч. Пераходзім да радуо з садавіной. Агрэсіўны маркетывг на адным з латкоў заклікае набыць «суперсалодкі яблык» — 12 тысяч рублёў. Не вельмі салодкі аддадуць і за 10. Груша родам з-пад Брэста каштуе 28 тысяч за кілаграм. Вінаград у залежнасці ад гатунку прадаюць за 20-25 тысяч. Дня з Узбекістана — 13 тысяч. Кавун каштуе 4,5 тысячы за кіло, па словах гандляры, беларуская паласатая ягада не горшая за панамскіх «ясоцёр». Сярод ягад пераважаюць журавіны, кошт на іх ва ўсіх прадаўцоў аднолькавы — 40 тысяч за кілаграм.

Уражаныя асартыментам, аналізуем кантынгент — пераважаюць жанчыны пенсійнага і перадпенсійнага ўзросту. Як ім дацягнуць да дому пакупкі? Адаказ чакне непадалекі — Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі арганізаваў для ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны і людзей сталага ўзросту бясплатную дастаўку.

Памідоры і агуркі ў горадзе можна знайсці і таннейшыя: іх аддаюць па кошце ад 10 да 20 тысяч за кілаграм. Затое гандляры ахвотна распавядаюць пра паходжанне гародніны. Калі камусьці важна ведаць, што яго гурок родам са Століншчыны, — калі ласка. Дарчыні, адтуль жа прыхадала і некалькі машын з капустай: набыць кілаграм беларускай можна ўсяго за пяць тысяч. Па такім жа кошце ідзе цыбуля, якраз пры нас жанчыны забірае цэлы мех — «лішній не будзе».

Мы размаўляем з Арцэмам Кяхцінскім, каардынатарам валанцёрскага руху БРСМ «Добрае сэрца». Хлопец кажа, што за чатыры гадзіны з пачатку гандлю маладыя людзі дапамагілі ўжо больш як трыццаць пакупнікам. Дзясяткак актывістаў грузіць садавіну і гародніну ў аўтамабілі, давозяць да месца прызначэння, падымае ў кватэры. Некаторым ахвотным, праўда, даводзіцца пачакаць сваёй чаргі, бо колькасць «брыгад» абмежавана. Тым не менш больш за гадзіну стаяць не прыходзіцца. Па словах Арцэма, такія ж атрады будучы працаваць на кірмашах ва ўсіх раёнах сталіцы да канца кастрычніка.

Каліровая сястра белакачаннай каштуе ў сярэднім 20 тысяч. Зусім нішмат на кірмашы морквы, прадаюць яе па тры-чатыры тысячы. Часнок можна набыць за 10-15 тысяч. Зеленыя (жэлітую цыбулю, пятаўку, кропл) аддаюць аднолькава — па пяць за пучок. А воль слядзіць буркакі ідуць па восем тысяч за кілаграм. Гатункаў «Бардо» з іншага рэгіёна каштуе танней — пяць тысяч.

Уражае колькасць гарбузоў на прылаўках, кілаграм каштуе

Уражае колькасць гарбузоў на прылаўках, кілаграм каштуе

ПРАЦАВАЦЬ БЕЗ ДАЎГОЎ

Ключавымі задачамі Мінсельгасхарча з'яўляецца паліпшэнне эканомікі сельскай гаспадаркі і павышэнне канкурэнтаздольнасці прадукцыі. Ужо сёння гэтыя напрамкі плануецца ўнесці ў праграму развіцця галіны да 2020 года. У ёй таксама прапануецца «здаравіць» шэраг стратных сельгаспрадпрыемстваў, знаўшы з іх неабходнасць выканання даўгавых абавязанняў у кароткатэрміновай перспектыве.

ГАСПАДАРКІ ПЕРАСПЕЦЫЯЛІЗУЮЦЬ

Міністр сельскай гаспадаркі і харчавання Леанід Заяц падкрэсліў, што большую ўвагу ў наступнай пяцігодцы плануецца надаць стратным сельгаспрадпрыемствам, якіх па краіне каля 29%. Прычым у гэты спіс трапілі нават некалі лепшыя прадпрыемствы, напрыклад, агракамбанат «Ждановічы». Уся справа ў тым, што на многіх з іх адбылася мадэрнізацыя, укараніліся новыя тэхналогіі, набылася тэхніка, і цяпер яны нясуць сур'ёзную крэдытную нагрук.

«Мы прапануем адтэрмінаваць на пэўны час даўгі, даць прадпрыемствам магчымасць стаць на ногі, зарабіць, каб потым яны маглі спакойна разлічыцца па сваіх крэдытных абавязаннях. А тыя гаспадаркі, якія нават пасля гэтага не будуць мець магчымасці разлічыцца, прапануем ліквідаваць, папярэдне зачынуўшы ўсе даўгі», — канстатаваў міністр.

Акрамя таго, Мінсельгасхарч будзе вырашаць пытанні з фермерамі. Напрыклад, слабыя гаспадаркі хутчэй за ўсё змяняць уласніка. Зямлю іншых будучы прапаўноўваць фермерам у арэнду, з правам выкупу. Яшчэ адным важным момантам стане пераспецыялізацыя прадпрыемстваў.

«Гаспадаркі павінны займацца толькі тым, што ў іх атрымаваецца добра, на чым яны зарабляюць», — растлумачыў Леанід Заяц.

МЯСА ДАРАЖЭЦЬ НЕ БУДЗЕ

Да канца года ў краіне плануецца увесці адзінаццаць новых свінакомплексаў. «Гэта дасць магчымасць стабілізаваць вытворчасць свініны ў аб'ёме 480-500 тыс. тон. Менавіта гэты аб'ём неабходны для ўнутранага спажывання», — адзначыў Леанід Заяц.

Прадпрыемствы Мінсельгасхарча за першыя восем месяцаў сёлета сфарміравалі становае сальда гандлёвага балансу ў памеры 1,1 млрд долараў. Гэта адбылося дзякуючы таму, што сёлета павялічылі пагалоўе буйной рагатай жывёлы на 56 тыс. гадоў, птушкі — на 3 млн гадоў, свіней — на 330 тыс. гадоў. Вытворчасць малака вырасла за студзень—жнівень у параўнанні з аналагічным перыядам летась на 7,3%, або на 304 тыс. тон. Назіраецца і рост яго рэалізацыі — плюс 8,8%.

«Мы рэалізавалі на 334 тыс. тон малака больш. Продаж малочнай прадукцыі павялічыўся на 24%, продаж мяса застаўся на ўзроўні мінулага года. Але вырўчка скарацілася на 17%, бо сусветныя кошты на малако і малочную прадукцыю рэзка знізіліся, па некаторых паціях — на 50%», — растлумачыў міністр.

Ён таксама паведаваў, што сёлета надой прагназуюцца на ўзроўні 4,7 — 4,8 т малака за год на карову. Вытворчасць мяса ў 2015 годзе на прадпрыемствах ведамства вырасла на 7,1%, або на 72,9 тыс. тон.

«Усё гэта дазваляе нам стварыць неабходны запас прадуктаў харчавання ўнутры краіны, каб забяспечыць наш харчовы рынак і даць магчымасць прадпрыемствам рэалізаваць астатнюю прадукцыю на рынку Расіі і трэціх краін», — канстатаваў Леанід Заяц.

Акрамя таго, ён адзначыў, што закупачныя цэны на ялавічыну і свініну ў Беларусі зараз расці не будуць. У краіне ёсць рэзерв для зніжэння сабекошту мяса.

Ілья КРЫЖЭВІЧ. kryzhevich@zviazda.by

Ведай нашых!

«ДАЖЫНКА» — НАШ БРЭНД

У ТАЛАЧЫНЕ ПРАЙШЛО АБЛАСНОЕ СВЯТА ПРАЦАЎНІКОЎ ВЁСКИ

Сёлета аграры Прыдзвінскага краю паставілі рэкорды. Упершыню за апошнія 40 гадоў сабралі каля 1 мільёна 440 тысяч тон збожжа, а сярэдняя ўраджайнасць дасягнула 36,6 цэнтнера з гектара. Больш за тое, вяскоўцы Віцебшчыны першымі ў краіне выканалі дзяржаўны заказ па пастаўках збожжа.

Рэкордная ўраджайнасць — 80,5 цэнтнера з гектара — у адкрытым акцыянерным таварыстве «Хаціль-Агра» Пастаўскага раёна.

— У чым сакрэт поспеху? У выкананні тэхналогій і выдатным надвор'і. А многія ж лічылі, што сёлета з прычыны засухі не будзе добрых вынікаў, — распавядае кіраўнік гаспадаркі Вячаслаў КРЫШТАФОВІЧ.

Першым «тысячнікам» і «двухтысячнікам» у вобласці на мінулым жніве быў кіпаж камбайна з гаспадаркі «Вусце» Аршанскага раёна.

— Мы з Дзмітрыем Бацковым намалалі больш за 2700 тон. Упершыню ў нас такі поспех. А на жніве працую ўжо гадоў восем. Так, сёлета працавалі напружана вельмі, як ніколі раней. Прыемна, што старанная праца добра аплачвалася.

У святкаванні прымаў удзел і старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі Уладзімір Андрэйчанка. У сваім

другое жыццё. У ліку іншага цяпер там ёсць фантан з лірычнай назвай «Каханачка». Высокапастаўленыя госці наведвалі рэканструяваныя бібліятэку, раённы цэнтр культуры народнай творчасці. Іх пачаставалі смачнай хлебабульбянай прадукцыяй — на першай у гісторыі абласных «Дажынак» «галерэі» караваяў. Там былі прадстаўлены нават карціны з шеста.

Губернатар Віцебшчыны з караваям ураджая 2015 года.

За месяц я зарабіў 25 мільёнаў рублёў, — распавядае Сяргей СПАТКАЙ, старшы камбайнер гаспадаркі.

Вышэйгаданы перадавікі падчас ганаровай цырымоніі святкавання ўручылі губернатару каравай са жніва 2015 года.

— Аграры пайночнага рэгіёна краіны пераадолелі псіхалагічны бар'ер, зламалі стэрэатыпы і пераканалі ў тым, што і на нашых землях можна атрымаваць высокую ўраджай — на ўзроўні найлепшых гаспадарак Рэспублікі.

Сёння збожжа для Віцебшчыны стала экспертным таварам. Зерне становіцца прыбытковым. Мы ўпершыню атрымалі права рэалізаваць 100 тысяч тон збожжа за межы рэспублікі, — сказаў старшыня Віцебскага аблвыканкома Мікалай ШАРСТНЁў.

віншаванні ён выказаў думку, што «Дажынка» сталі беларускім брандам.

— Тыя, хто жадае ўбачыць сапраўдную Беларусь, павінны прыехаць у Талачын. Горад намаладзеў і змяніўся. Менавіта ў ім і іншых маленькіх гарадах і раёнах таа асабліва атмасфера, якую сёння вельмі цяжка адчуць у гарадах вялікіх. Менавіта тут захоўваюцца нашы добрыя беларускія традыцыі, жывуць людзі, якія ўмеюць працаваць і весяліцца. Сённяшняе свята — гэта велізарная даніна павагі яго вялікаму хлебу і нялёгкай сялянскай працы, — сказаў Уладзімір Андрэйчанка.

Ён разам з губернатарам і іншымі адфіцыйнымі асобамі ўзяў удзел у цырымоніі адкрыцця гарадскога парку, які атрымаў

Свята пройдзе, а рэканструяваныя аб'екты грамадскага прызначэння, адрамантаваныя вуліцы, жылля дамы застануцца на дзясяткі гадоў. У прыватнасці, медыцынская ўстанова ў Талачыне цяпер не горшая, чым у абласных цэнтрах.

— У нас запрацавала новае аддзяленне гемадыялізу. У ім зможуць абслугоўвацца жыхары і суседніх раёнаў. Падчас падрыхтоўкі да «Дажынак» праведзены рамонт падраздзялення дзіцячай кансультацыі баліцы. Усяго асвоілі каля 10 мільярдаў рублёў, — распавядае галоўны ўрач Талачынскай цэнтральнай раённай баліцы Аляксей ВІШНЕЎСкі.

На «Дажынак» было шмат цікавага. На вуліцы адбыліся спаборніцтвы па барацьбе сярод сельскіх волатаў. Пераможца ў якасці прызга атрымаў быка. Працавалі «Горад майстроў», кірмашы, дзе ў ліку іншага можна было пакаштаваць стравы, прыгатаваныя па старажытных рэцэптах, у тым ліку юшку з пёўны... Свята завяршылася грандыёзным феерверкам.

Аляксандр ПУКШАНСКІ. pukshanski@zviazda.by

Талачын — Віцебск

АПРАНУЦЦА З ГУСТАМ, або Чым нас хацелі ўраціць

На свае вочы

Шалікі з водарам, боты з партрэтам уладальніка, бялізна, якую не трэба прасаваль, і іншыя нечаканыя рэчы можна было сустрэць на выставе «БелТЭКСнеграм. Восень-2015» у Мінску, дзе сабраліся прадстаўнікі больш як 140 кампаній з краін Беларусі, Расіі, Украіны, Польшчы, Турцыі і Узбекістана.

— Наша палітыка — не рабіць канкрэтных стылізаваных калекцый, а выбіраць апошнія еўрапейскія, англійскія, італьянскія тэндэнцыі і паводле іх ствараць свае вырабы. Гэта і сукенкі, і вопратка — усё, што цікавіць кліента, — расказаў прадстаўнік кампаніі. — Апошні год мы працуем ужо як самастойны брэнд, зарэгістраваны ва ўсіх краінах СНД, і цяпер нам цікавіць запатрабаванні беларускага кліента.

Асартымент выставы ўраўні разнастайнасцю: адзенне, тканіна, сумкі, бялізна, купальнікі, абутак, вырабы прамысловасці, абсталюванне для фарбавання... У кожнай кампаніі была сваё мэта: падпісаць кантракт ці знайсці дылера, заявіць пра сябе на рынку ці вывучыць, што патрэбна спажыўцам, ураціць навінкамі і эксклюзівам ці чарговы раз прэзентаваць вядомыя брэнды.

Нягледзячы на тое, што выстава пазіцыянавалася як аптывая, набывалі ўпадабаным рэчы і ў розніцу. Асабліва на стэндах з жаночым адзеннем ад айчынных прадпрыемальнікаў і расійскай дзіцячай вопраткай кампаніі «Усё дзеткамі!».

Кампанія «Трэнд Корнер» — вядомы пастаўшчык турэцкіх шалікаў з арыганальным дызайнам — прывезла, напрыклад, летнюю калекцыю з водарам.

Увогуле, на выставе пры жаданні можна было аддзецца з ног да галавы. Прадстаўлена было ўсё, пачынаючы ад эксклюзіўнай нацельнай бялізны і гарнітураў і заканчваючы футрам і ботамі. Дарэчы, пра боты. Усім вядомы «Белвест» здзівіў наведвальнікаў магчымасцямі маляўнічага эксклюзіву — на бот з дапамогай лазера цяпер можна нанесці любы арнамент, нават партрэт уладальніка рэчы.

— Шалікі можна мыць да дзевяці разоў, а водар усё будзе трымацца. Дарэчы, у тэндзе гэтага сезона вінныя колеры, бардо і ярка-фіялетавы, — падзялілася прадстаўніца кампаніі.

На выставе можна было не толькі аднавіць гардэр, але і набыць тавары для дома, айчынную сталовую і пасцельную бялізну. Апошнія навінкі ў сталіцу прывёз баранавіцкі вытворца хатняга тэкстылю «Блакiт».

Турэцкая кампанія «Ост анадулу Кімія» прэзентавала абсталюванне і фарбы для шаўкаграфіі. У яе асартыменце ўсе магчымыя віды фарбаў і хімічных дабавак: пластызольевыя, водныя, фарбы для вятраўкі, з бялскам.

— Мы нават не чакалі такой цікавасці з боку беларусаў. Наша прадукцыя вельмі спадабалася вашым вытворцам — цяпер будзем выбіраць, каго зрабіць нашым эксклюзіўным дылерам на тэрыторыі Беларусі, — кажа супрацоўніца кампаніі.

Па выніках выставы несумненнымі лідарамі сталі прадпрыемствы Віцебскай вобласці, якія атрымалі ўзнагароды ў чатырох намінацыях за пяці.

Ірына СІДАРОК. Фота аўтара

Сустрэлася ў дарозе

Адаказны за перавозку на пароме (на думку матроса Пятра СІНКАЎЦА) заўважылі павінен быць у выдатным настроі.

Паром на Выгаду

Паром адправіўся ў чарговы рэйс.

Шыльда з назвай вёскі «Выгада» сустракае на беразе канала.

Месца, дзе сустракаюцца водныя шляхі і аўтамабільныя дарогі, — тэя ж рэчыва. Таму каля прычала пасажыраў вітае ўпрыгожаны ручніком і кветкамі крыж з іконай Божай Маці.

СЯРОД беларускіх вёсак знойдзецца не адзін дзясятка з назвай «Выгада». Відаць, у нашых продках былі розныя падставы, каб даваць такое пазітыўнае імя сваім паселішчам.

Першы рэйс для тых, хто раня выходзіць з хаты — а палове сёмай. Апошні — для паўночнай каў. І так увесь час, акрамя тых дзён, калі плынь старога канала сціскае зімовыя маразы.

Жыхары вёскі Выгада, што ў Кобрынскім раёне, маюць розны версіі таго, адкуль паходзіць імя іх населенага пункта. Самы аргументаванай здаецца тая, якая абаліраецца на існаванне тут выгаднага транспартнага сродку. Сапраўды, для вясцоўцаў вельмі выгадна не шукаць лодку, не ехаць на далёкі мост праз Дняпроўска-Бугскі канал, а прыйсці на малюнічы бераг і, згодна з раскладам руху, перапысці шырокую плынь на пароме.

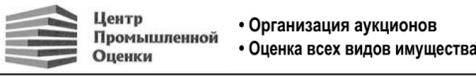
Як на кожным транспартным сродку, на пароме ўсе падпарадкоўваюцца строгім правілаам. Спачатку з прыстані на яго ўз'язджаюць аўтамабілі, матыцыклы, вазы. Потым заходзяць пасажыры (ім забаронена перавозіць выбуховыя і вогнебяспечныя рэчы). Калі вы прыехалі на машыне — выйдзіце, калі ласка, пастойце на палубе. Асобны пункт у правілах для гаспадароў, якія прывялі з сабой жывёлу, прынеслі птушак. Перавозка свойскай жывёлы дэваліраецца «толькі

пры наўнасці суправаджальнікаў», а «авечкі, козы і свінні павінны быць прывязанымі да бар'ернай агароджы».

Што не кажа, маленькаму парому адведзена вялікая роля ў будзённым справах вясцоўцаў. Паром — сціплае, але выгаднае званне разгалінаванай транспартнай сістэмы, якая на Кобрыншчыне складаецца з выдатных аўтадарог, чыгункі, водных шляхоў, нафтаправода, газаправода... Шкада, што сучасныя перамены ў клімаце шодзяць гэтым таннаму і вельмі патрэбнаму транспарту. Летняя спёка ўсё часцей паніжае ўзровень водных артэрыяў, а гэта азначае, што матросы парому маюць перспектыву часова заставацца на беразе.

Як бы там ні было, але прафесія матроса паромна са сёння патрэбная.

Яўген ПЯСЕЦКІ. Фота аўтара

Центр Промышленной Энергетики

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Организатор аукциона: **ЗАО «Центр промышленной оценки»**, г. Минск, ул. Мележа, 5/2, офис 1703

Продавец: **ООО «Домашние окна»**, Брестская область, Пинский р-н, д. Заполье, ул. Мирная, 28

Месторасположение предмета аукциона: Брестская область, Лунинецкий р-н, г. Лунинец, ул. Красная, 179/3

Предмет аукциона (имущество реализуется одним лотом)

Наименование	Назначение	Инвентарный номер	Общая площадь
Бытовые помещения корпуса магнитопровода	Здание административно-хозяйственное	133/С-13309	4234 кв.м
Незавершенное законсервированное капитальное строение (готовность строения 37%)	Здание неустановленного назначения	150/У-20665	31840,7 кв.м

Предоставлен продавцу для обслуживания зданий на праве постоянного пользования земельный участок площадью 4,5064 га. Ограничения прав: участок площадью 0,0337 га – охранный зона сети и сооружений канализации, участок площадью 0,0638 га – охранный зона линий электропередачи напряжением 110 кВ

Начальная цена с НДС 20% – 5 880 000 000 белорусских рублей

Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с №3012343260010, нерезидентами РБ в валютном эквиваленте по курсу Нацбанка РБ на дату платежа на в/с: в долларах США (USD) – 3012343265044; в евро (EUR) – 3012343265060; в российских рублях (RUB) – 3012343265028; в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области, БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи: 15 рабочих дней после проведения аукциона

Условия оплаты предмета аукциона

Если между продавцом и покупателем (победителем аукциона) либо единственным участником аукциона, согласившимся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5% в течение срока, указанного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после подписания договора купли-продажи

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения за организацию аукциона, оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpro.by

Дата и время проведения аукциона	10.11.2015 в 14.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»
Дата и время окончания приема документов	09.11.2015 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки». Тел: +375 17-280-36-37; +375 29-183-69-71. E-mail: auction@cpro.by
Контактные телефоны	

Бобруйское управление филиала «Центр «Белтехинвентаризация» оказывает услуги по:

- оценке имущества (недвижимость, транспорт, оборудование)
- организации и проведению аукционных торгов
- инвентаризации и оценке зеленых насаждений

ФИЛИАЛ «ЦЕНТР «БЕЛТЕХИНВЕНТАРИЗАЦИЯ» ИЗВЕЩАЕТ:

23 октября 2015 г. в 11.00 состоится **ПОВТОРНЫЙ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН по продаже имущества** принадлежащего на праве собственности ОАО «Белшина», в составе:

Лота № 1 (предмет торгов): Незавершенное законсервированное капитальное строение с инвентарным номером 730/У-15754 (здание административно-хозяйственного назначения) общей площадью 7458,0 кв.м, расположенное по адресу: Могилевская обл., г. Кричев, ул. Трудовая, 1.

Организатор торгов	Филиал «Центр «Белтехинвентаризация», УНП 102353509 (220034, г. Минск, ул. Чапаева, д. 4, к. 222, р/с 3012105618108 в Региональной Дирекции № 700 ОАО «БПС-Сбербанк» по Минской области (БИК 153001599, ОКПО 35494006)
Продавец предмета торгов	Открытое акционерное общество «Белшина», УНП 700016217, Минское шоссе, 213824, г. Бобруйск, Могилевская область
Место проведения торгов и подачи документов	г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 54 в здании Бобруйского управления филиала «Центр «Белтехинвентаризация»
Начальная цена предмета торгов, рублей без НДС	1 (Одна) базовая величина, определенная законодательством, задаток – в размере одной базовой величины, определенной законодательством
Номер расчетного счета для перечисления задатка	Получатель платежа ОАО «Белшина» – р/с 3012000003446 в ОАО «СБ Беларусбанк» г. Бобруйск, код 760, УНП 700016217, ОКПО 147621337000
Информация о земельном участке	Земельный участок, расп. по адресу: Могилевская обл., г. Кричев, ул. Трудовая, 1, общ. пл. – 0,3488 га, состоит: участок № 1 с кадастр. номером 724050100001005539 пл. – 0,3478 га, участок № 2 с кадастр. номером 724050100001005540 пл. – 0,0005 га, участок № 3 с кадастр. номером 724050100001005541 пл. – 0,0005 га, правовой режим – право постоянного пользования, правообладатель – ОАО «Белшина»

Характеристика предмета торгов

здание административно-хозяйственное – стены ж/б плиты, частн. кирпич, фундамент ж/б, перекрытия ж/б, крыша совмещ. рулонная, полы бетон., стеньги гол. – 93%; санитарно-тех. устройства: отопление – сталь. трубы, част. пластинчатые батареи, стеньги гол. – 30%; водопровод – част. сталь. трубы, стеньги гол. – 30%; канализация – част. чугун. трубы, стеньги гол. – 30%; электроснабжение – част. кабельная проводка, стеньги гол. – 50%; крыльцо – ж/б перекрытие на метал. опорах

Условия продажи: При заключении договора купли-продажи между продавцом и покупателем (президентом на покупку) на цену продажи предмета торгов будет начислен НДС по ставке 20%

Срок заключения договора купли-продажи: В течение 20 (двадцати) рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукциона

Условия оплаты: Определяются по согласованию Победителя торгов с Собственником имущества при заключении договора купли-продажи

Срок подачи документов, осмотра объекта и внесения задатка: По 21 октября 2015 г. включительно до 16.00

Победитель (президент на покупку) возмещает затраты на организацию и проведение торгов не позднее 3 рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукционных торгов на основании счета-фактуры, выдаваемого Организатором торгов.

**Боле подробная информация об условиях участия в торгах, перечне документов, прилагаемых к заявлению на участие в торгах, опубликована в газете «Республика» от 20 июня 2014 г.

Получить доп. информацию о продаже имущества можно по адресу: г. Бобруйск, ул. Чонгарская, 54 или связавшись с нами по телефонам: 8 (0225) 72 01 32, 72 19 93, 8 (044) 710-50-95 в рабочие дни с 8.30 до 17.00

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ в г. Сморгони Гродненской области в частную собственность

Номер лота	1	2	3	4	5
Адрес земельного участка, кадастровый номер	г. Сморгонь, ул. Пиваева, У-00А	г. Сморгонь, проезд Романтиков, У-14А, У-15А	г. Сморгонь, проезд Романтиков, У-20А	г. Сморгонь, проезд Романтиков, У-21А	г. Сморгонь, проезд Романтиков, У-21А
Целевое назначение земельного участка	425650100001004805	425650100001004807	425650100001004806	425650100001004812	425650100001004813
Назначение земельного участка	размещение объектов усадебной застройки (строительство и обслуживание жилого дома)				
Право на земельный участок	право частной собственности				
Площадь, га	0,1344	0,1312	0,1312	0,1310	0,1332
Начальная цена земельного участка, руб.	119 230 863	116 392 033	116 392 033	116 214 606	118 166 302
Задаток, руб.	11 923 100	11 639 200	11 639 200	11 621 500	11 816 600

Дополнительное условие* возместить затраты: изготовление землеустроительного дела по созданию земельного участка в сумме 7 384 703 рубля; за государственную регистрацию создания земельного участка, возникновения прав на него 663 600 рублей; изготовление градостроительного паспорта земельного участка в сумме 2 937 979 рублей

Номер лота	6	7	8	9
Адрес земельного участка, кадастровый номер	г. Сморгонь, ул. Франциска Скорины, У-7А	г. Сморгонь, ул. Франциска Скорины, У-8А	г. Сморгонь, ул. Франциска Скорины, У-9А	г. Сморгонь, ул. Франциска Скорины, У-1А
Целевое назначение земельного участка	425650100001004821	425650100001004822	425650100001004823	425650100001004818
Назначение земельного участка	размещение объектов усадебной застройки (строительство и обслуживание жилого дома)			
Право на земельный участок	право частной собственности			
Площадь, га	0,1304	0,1303	0,1306	0,1314
Начальная цена земельного участка, руб.	115 682 326	115 593 612	115 895 753	116 569 460
Задаток, руб.	11 568 200	11 559 400	11 586 000	11 656 900

Дополнительное условие* возместить затраты: изготовление землеустроительного дела по созданию земельного участка в сумме 7 384 703 рубля; за государственную регистрацию создания земельного участка, возникновения прав на него 663 600 рублей; изготовление градостроительного паспорта земельного участка в сумме 2 937 979 рублей

* Для победителя аукциона либо единственного участника несостоявшегося аукциона не позднее дня утверждения акта приема-передачи земельного участка в эксплуатацию возместить затраты на строительство, в том числе проведение, объектов распределительной электросети и транспортной инфраструктуры к земельному участку в соответствии с Положением о порядке возмещения лицом, которому предоставлен земельный участок, затрат на строительство, в том числе проектирование объектов распределительной инженерной и транспортной инфраструктуры задатка (задатков) на расчетный документ, подтверждающий полномочие Совета Министров Республики Беларусь от 1 апреля 2014 года № 288.

1. Аукцион состоится 11 ноября 2015 года в 11.00 по адресу: 231000, г. Сморгонь, ул. Ленина, 5. Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Сморгонь, ул. Ленина, 5, каб. 302 в рабочие дни с 8.00 до 17.00. Телефон для справок в г. Сморгонь: 8 01592 3 23 91. Последний день подачи заявлений – 6 ноября 2015 г. до 13.00.

2. Организатор аукциона – Сморгонский районный исполнительный комитет, 231000, г. Сморгонь, ул. Ленина, 5 (время работы с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00, кроме выходных и праздничных дней), тел.: (8-01592) 32391, 42190.

3. Желающим предоставляется возможность предварительно ознакомиться с земельными участками (театры: 801592, 32341, 31723).

4. Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже земельных участков в частную собственность, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 № 462.

5. Для участия в аукционе граждане, юридические лица (лично либо через своего представителя) или уполномоченное должностное лицо (его представитель) должны подать заявление об участии в аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков, которые они желают приобрести в частную собственность, представляя документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков) на расчетный счет №641520001461 АСБ «Беларусбанк», код банка 504, УНП 500108328, получатель платежа – Сморгонский райисполком заверенную банком копию платежного поручения о внесении суммы задатка, указанной в извещении, и отметки банка, а также заключает с местным исполнительным комитетом или по его поручению с организацией соглашение.

Кроме того, в комиссию или организацию представляются: гражданским – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность; представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении 12 ноября 2015 г. торгов по продаже имущества, на которое обращено взыскание в счет неисполненного налогового обязательства, неуплаченных пеней

Предмет торгов (наименование, характеристика, местонахождение продаваемого имущества) Изолированное помещение (административное помещение), расположенное по адресу: г. Минск, ул. Нововиленская, 38, помещение 6 общей площадью 18,3 м² (инвентарный номер в ЕПРНИ 500/Д-708025125; наименование: административное; назначение: административное помещение)

Местонахождение имущества г. Минск, ул. Нововиленская, 38, помещение 6

Начальная цена 291 432 000 рублей

Сумма задатка 29 000 000 рублей

Организатор аукциона УП «Минский городской центр недвижимости», г. Минск, ул. К. Маркса, 39, комн. 10.

Балансодержатель (должник) БП СП ООО «Боксими»

Организатор аукциона – УП «Минский городской центр недвижимости», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск.

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке учета, хранения, оценки и реализации имущества, изъятого, арестованного или обращенного в доход государства, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 04.09.2006 № 559, и порядком проведения аукциона, утвержденным организатором аукциона.

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, представившие организатору аукциона следующие документы:

заявление на участие в аукционе (по форме, определенной организатором аукциона); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, определенной организатором аукциона); копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенную банком копию платежного поручения о внесении задатка, документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

При подаче документов на участие в аукционе физические лица, представители физических и юридических лиц предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Задаток перечисляется на расчетный счет №3012104971019 в региональной дирекции №700 ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, код 153001369, получатель – УП «Минский городской центр недвижимости», УНП 190388583. Сумма задатка для участия в аукционе должна быть внесена в срок, установленный для приема документов.

Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором аукциона. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем аукциона, наивысшая цена (цена предложения) фиксируется в протоколе о результатах аукциона.

Возмещение затрат на организацию и проведение аукциона осуществляется победителем аукциона. Оплата стоимости приобретенного имущества осуществляется в течение срока, указанного в протоколе о результатах аукциона. Информация о размере задатка доводится до сведения участников перед началом аукциона.

Аукцион проводится 12 ноября 2015 г. в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов.

Прим. документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с 12.10.2015 по 09.11.2015 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: (017) 327-40-22, (017) 327-48-36 – УП «Минский городской центр недвижимости».

Ровенская товарная биржа

Украина, г. Ровно, ул. Драгоманова, 27, +380362620524, +380362620588

извещает о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества иностранного предприятия «Томашгородский КДЗ» с понижением начальной цены

Имущество Украина, Ровенская обл., Рокитновский р-н, пгт. Томашгород, ул. Заводская, 3

Начальная цена с НДС, доллары США 360 000

Задаток с НДС, доллары США 36 000

Шаг аукциона, % 5

С перечнем объектов недвижимости, основных средств, малозначительных необоротных материальных активов можно ознакомиться в извещении, размещенных в газете «Звязда» от 14.03.2015, 11.04.2015, 20.05.2015, 06.08.2015, 02.09.2015

С информацией о земельном участке, условиях проведения аукциона, порядке и сроках перечисления гарантийного взноса (задатка) и его возврата, условиях участия в аукционе можно ознакомиться в извещении, размещенном в газете «Звязда» от 14.03.2015, от 11.04.2015, 20.05.2015, 06.08.2015, 02.09.2015.

Аукцион состоится 30.10.2015 в 10.00 по адресу: ул. Заводская, 1, г. Фаниполь, Дзержинский р-н, Минская обл., Республика Беларусь, 222750.

Гарантийный взнос (задаток) перечисляется на р/с 26009705953117 в АТ Райффайзен банк «Аваль», г. Ровно, ул. С.Петлюры, 35, МФО 380805, получатель – Ровенская товарная биржа, код ЄДРПОУ 23302583 (УНП). Назначение платежа: гарантийный взнос для участия в аукционе по продаже имущества иностранного предприятия «Томашгородский КДЗ» (Лот №1), проводимом 30 октября 2015 года.

Заявления на участие и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 8.30 до 12.00, с 13.00 до 16.30 по адресу: Украина, г. Ровно, ул. Драгоманова, 27.

☎ Организатор: +380362620524, +380362620588 • e-mail: rtb@rivne.com

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА (Понижение цены на 20%) по продаже имущества ОАО «Хоневичи»

Лот №1 Капитальное строение с инв. № 413/С-20736 (здание основного корпуса кирпичного завода) общей площадью 1297,3 кв.м, кирпичное, одностоящее, 1948 г.п., составные части и принадлежности – пристройка

Гродненская обл., Свислочьский р-н, Свислочьский с/с, д. 23, около д. Гончары

Имущество расположено на земельном участке площадью 1,0 га кадастровый номер 4253282400001000110, назначение – для размещения объектов иного назначения (для обслуживания здания основного производственного корпуса кирпичного завода). Ограничения (обременения) прав: земельный участок, расположенный в охранный зоне линий электропередачи (0,1320 га). Имущественные права – право аренды по 02.02.2065 года.

Начальная цена 452 064 000 рублей с учетом НДС

Сумма задатка 22 603 200 рублей

Сведения о продавце ОАО «Хоневичи», Гродненская обл., Свислочьский р-н, аг. Хоневичи, ул. Школьная, 1, тел. 8(01513) 23686

Сведения об организаторе торгов и номер счета для перечисления задатка Гродненское областное учреждение финансовой поддержки предпринимателей, г. Гродно, ул. Мицкевича, 8, тел. 8(0152) 74 49 11, р/с 301557503025 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, г. Гродно, ул. Мицкевича, 3, код 739, УНП 500481906

Срок заключения договора купли-продажи В течение 20 рабочих дней с момента подписания протокола о проведении торгов

Условия оплаты Торги состоятся 20 октября 2015 года в 12.00 часов по адресу: г. Гродно, ул. Мицкевича, 8 по согласованию сторон

Срок подачи документов для участия в торгах по 14 октября 2015 года включительно до 16.00 часов по адресу: г. Гродно, ул. Мицкевича, 8

Условия участия и порядок проведения аукциона размещены на сайте организатора торгов www.fincen.by Предыдущая публикация: газета «Звязда» от 21.08.2015 года

БЕЛАРУСБАНК

ОАО «АСБ Беларусбанк» информирует о продлении срока размещения облигаций банка 179-181 выпусков, номинированных в белорусских рублях, по 04.04.2017.

Изменения в эмиссионные документы указанных выпусков зарегистрированы Департаментом по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь от 02.10.2015.

Лицензия на осуществление банковской деятельности от 21.04.2015, выданная Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100325912.

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Лот №1. Объект недвижимости – капитальное строение с инвентарным номером 200/С-42643, расположенное по адресу: г. Витебск, ул. Железнодорожная, д. 17, год постройки – 1975, площадь – 352,4 кв.м, общая площадь – 352,4 кв.м, назначение – двухэтажное кирпичное здание гаража, фундамент – железобетонный, стены – кирпичные, перекрытия – железобетонные, перегородки – кирпичные, крыша – рубероидная, полы – дощатые, бетонные, внутренняя отделка – оштукатурено, водопровод – есть, электроснабжение – открытая проводка, канализация – есть, начальная стоимость лота 655.800.000 белорусских рублей.

Собственник (владелец) имущества Витебская область. Правом собственности: Абрисом Александр Юрьевич

Местонахождение имущества г. Витебск

Наличие обременений Нет

Место (адрес), дата и время проведения торгов Отдел принудительного исполнения управления принудительного исполнения главного управления юстиции Витебского облисполкома г. Витебск, ул. «Правды», 32, каб. 316 30 октября 2015 года в 10.00

Справочная информация об организаторе Отдел принудительного исполнения главного управления юстиции Витебского облисполкома 210029, г. Витебск, ул. «Правды», д. 32, каб. 316 Судебный исполнитель Колько Александр Михайлович, тел. (0212) 60 09 92, т.м. 37533-687-91-20 Начальник отдела Бураков Игорь Вячеславович, тел. (0212) 60 09 75

Условия и порядок проведения торгов 1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством. 2. Внести задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества на депозитный счет отдела принудительного исполнения управления принудительного исполнения главного управления юстиции Витебского облисполкома № 3642903001037 в 200-м филиале ОАО «СБ Беларусбанк», МФО 635, УНП 300002505, не позднее 14.00 29 октября 2015 года. 3. Минимальная величина первого шага торгов – 5% стоимости лота. В соответствии с пунктом 1 Указа Президента Республики Беларусь от 05.05.2009 № 232 «О некоторых вопросах проведения аукционов (конкурсов)» возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торги.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА С ПОНИЖЕНИЕМ НАЧАЛЬНОЙ ЦЕНЫ

Предыдущее извещение о проведении аукциона было опубликовано в газете «Звязда» от 02.09.2015

ОАО «Управляющая компания холдинга «ГОРИЗОНТ» ПРОВОДИТ ПОВТОРНЫЙ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН ПО ПРОДАЖЕ НЕДВИЖИМОГО ИМУЩЕСТВА С ПОНИЖЕНИЕМ НАЧАЛЬНОЙ ЦЕНЫ НА 20%

Аукцион проводится в соответствии с действующим законодательством и Положением ОАО «Управляющая компания холдинга «ГОРИЗОНТ» «О порядке организации и проведения аукционов по продаже капитальных строений (зданий, сооружений), изолированных помещений, машинно-мest, их частей»

Наименование (назначение) – Здание многофункциональное. Адрес объекта – г. Минск, ул. Куйбышев, 19А. Характеристики – капитальное строение с ин

Краіна Здароўя

Выпуск № 17 (347)

Эстэтычная праблема

ЯК ЛЯЧЫЦЬ... НЕВЫЛЕЧНЫ ПСАРЫЯЗ?

Многія вядомыя людзі, напрыклад, Сталін, Рафелер, Чэрчіль, пакутавалі ад захворвання, прычыны якога дагэтуль канчаткова не ўстаноўлены. Адным з самых распаўсюджаных захворванняў скуры з'яўляецца псорыяз, або лускаваты лішай. Штогод колькасць такіх хворых павялічваецца на 17 працэнтаў.

Для гэтага хранічнага захворвання скуры, пазногцяў і суставаў характэрны сып і ружова-бляшкі, пакрытыя белымі лускамі, — кажа ўрач-дэрматолаг, загадчыца аддзялення медыцынскай рэабілітацыі Мінскага гарадскога клінічнага скруна-венералагічнага дыспансера Таццяна КРЫШТОПЕНКА. — Абстрактнае найчасцей восенню і зімой, але ў некаторых і летам. Гэтыя бляшкі могуць узнікаць і размяшчацца ў любым месцы скуры — на валасістай частцы галавы, далонях, падшвах, палавых органах і г. д. Пашкоджанне скуры можа быць нават татальным. Псорыяз бывае як у груднічкі, так і ў старых, аднак часцей выяўляецца ў 18-20-гадовых дзяўчат і юнакоў.

Псорыяз лічыцца спадчынным захворваннем з цэлым комплексам прычын — імуналагічныя зрухі, парушэнне абмену рэчываў, эндарыныя і неўралагічныя расстройствы, стрэс.

Звычайна наваколняя бяцця заразіцца ад такіх хворых. Але гэта беспадстаўныя страхі, бо псорыяз — гэта не інфекцыя.

Што можа справакаваць абстрактнае? Алкаголь (піва, шампанскае, моцныя спіртныя напоі). Яшчэ шаклад або прадукты, якія змяшчаюць воцат, перац. Галоўны сімптом — сверб, які будзе мацнейшым там, дзе больш бляшак.

Псорыяз можа слабець без нейкай асаблівай прычыны, але ніколі не знікне канчаткова. Часта пашкоджаюцца гэтым захворваннем і пазногці на руках, нагах (пры гэтым скура можа быць чыстай) — яны патаўшаюцца, пад пазногцевай пласцінай з'яўляюцца чырванаватыя плямы.

Лячэнне скіравана на падаўленне запаленчай рэакцыі скуры. Трэба разумець, што нават пры пераходзе ў схаваны стан хвароба ніколі не знік-

не, бо на скуру ўсё роўна будуць уздзейнічаць біяхімічныя, функцыянальныя і імуналагічныя змяненні.

Мазі і крэмы. Для змянення запалення, свербу, змякчэння скуры прымяняюцца саліцылавая мазь, прэпараты нафталану, дзэгцо, гарманальныя мазі. Крэмы прызначаюцца пры высыпаннях на твары, ласьёны — пры пашкоджанні валасістай часткі галавы, аднак мазі — найбольш часта. Сродкі, якія змяшчаюць гармоны, нельга прымяняць працяглы час і на влікліх участках. Перыядычнасць іх выкарыстання павінен устанавіць урач-дэрматолаг, бо бескантрольнае ўжыванне выклікае новыя праблемы — моцную сухасць скуры, кантактную форму дэрматыту, алергію, інфекцыйныя пашкоджанні.

Задача хворага — навучыцца жыць з такім захворваннем. Пры ўзнікненні псорыязу заўсёды лепш паспрабаваць пралячыць яго.

Ультрафіялет. Пры яго правільным выкарыстанні псорыяз спыняе распаўсюджванне, а сімптомы, якія з'явіліся раней, пакрысе заціхаюць.

Фотакіміятэрапія — адна з самых эфектыўных метадык лячэння. Эфект заснаваны на уздзеянні ультрафіялетавых промяняў пэўнай даўжыні хвалі і ўжыванні лекаў-фотасенсібілізатараў.

Вузкалапосная фотатэрапія (ультрафіялетавыя промяні пэўнай даўжыні хвалі).

Лазернае ўздзеянне. **Інтэрферэнц-тэрапія** (апарат «Псарыямед»), індуктатэрапія, квантавая гематэрапія.

Бальнеалачэнне — ванны з аксідатам торфу, сапрапелевья, з марскоў соллю.

Аплікацыі саксай гразі, парафіналячэнне.

Медыкаментозныя прэпараты. Седатыўныя, антыгістамінныя (пры моцным свербі), дыурэтыкі, нестероідныя супрацьзапаленчыя сродкі, імунамадулятары, прэпараты, якія паляпшаюць перыферычны кровазварот, гепатапротэктары.

Вітаміны. А, В₉, В₁₂, С, D, Е.

Дыета. Рэкамендуецца ўжываць больш свежых фруктаў і гародніны, менш бялковай ежы, але тут патрэбны індыўідуальны падыход. Алергія і адчувальнасць да прадуктаў маюцца толькі ў некаторых хворых.

Рэжым. Сон — 9-10 гадзін у суткі. Пазбягаць пераахладжвання і прастуды.

Пры цяжкіх формах прызначаюцца цытастатыкі (метатрэксат, сандымун). Пры эскадаўным псорыязе прымяняюцца гемасорбцыя, плазмафероз

Вы прасілі расказаць

Дапамога... соль

Спелеатэрапія — лячэнне органаў дыхання мікракліматам саяльных пячор, шахт, руднікоў — прымяняецца ўжо больш за 150 гадоў. Праўда, толькі ў апошнія дзесяцігоддзі прагрэс дазволіў навукова абгрунтаваць гэты кірунак. Дарэчы, высокая эфектыўнасць лячэння органаў дыхання ў саяльных пячорах і абмежаваныя магчымасці прымянення такой тэрапіі абумовілі нараджэнне галатэрапіі — стварэнне наземных памяшканняў са штучным мікракліматам, блізкім па параметрах да лячэбнага асяроддзя спелеалачэбніц.

У такіх памяшканнях — галакамерах — выкарыстоўваюць сухі аэрозоль хларыду натрыю (кухоннай солі). Аэрозоль хларыду натрыю здольны глыбока пранікаць у дыхальныя шляхі і аказваць карыснае шматбаковае ўздзеянне — супрацьзапаленчае, антыбактэрыяльнае і інш. Дыхальная функцыя ў выніку істотна паляпшаецца, выздраўленне паскараецца.

Паводле слоў загадчыцы аддзялення медыцынскай рэабілітацыі 3-й гарадской дзіцячай клінічнай паліклінікі г. Мінска Любові ЛАНСКОЙ, галатэрапія можа прымяняцца асобна або разам з медыкаментознай тэрапіяй, паколькі спалучаюцца практычна з усімі лекамі, якія прымяняюцца ў пультманалогіі. Яе таксама камбінуюць з рознымі відамі фізіятэрапіі, масажу, лячэбнай фізкультуры і рэфлексатэрапіі.

Нельга!

Пры абстрактнага захворвання бронхаў і лёгкіх, грыпе, вострых рэспіраторных вірусных інфекцыях з ліхаманкай і інтаксікацыяй, перанесеным туберкулёзе лёгкіх, артэрыяльнай гіпертанзіі 2-3-й ступені, хранічнай каранарнай недастатковасці, вострых і хранічных захворваннях нырач, наяўнасці або падазраэнні на новаўтварэнні.

Як прымаць працэдур?

1. Гігіенічныя паправаванні такія, што неабходна апранаць спецыяльны халат і бахілы.
 2. Адзенне павінна быць свабодным, не сціскае, не абцяжарвае дыханне.
 3. Неабходна знаходзіцца ў стане абсалютнага спакою. Нельга размаўляць або чытаць.
 4. Сеанс трэба праходзіць праз 1 гадзіну пасля ежы або фізічнай нагрузкі.
 5. Пры захворваннях носа, прыдаточных пазух удых і выдых трэба рабіць праз нос. Пры захворваннях глоткі, гартані і бронхаў пасля павольнага глыбокага ўдыху неабходна затрымаць дыханне, а пасля зрабіць выдых — вельмі павольна асобнымі порцыямі з часовымі (секунднымі) перапынкамі паміж імі.
 6. Час працэдур можна павялічваць ад сеанса да сеанса — ад 15 да 45 хвілін (да 3-4-га сеанса).
 7. Рэкамендуецца прайсці 10-20 працэдур штодня або праз дзень.
- Паўторныя курсы рэкамендуецца праводзіць праз 4-6 месяцаў, пры бронхіальнай астме — праз 2-4 тыдні.

Пры якіх захворваннях можа прымяняцца?

- Пнеўманія, мукавісцыдоз, бронхаэктатычная хвароба, бронхіальная астма, бронхіт.
- Рыніт, сінусіт, адэноідыт, фарынгіт.
- Экзэма, алергадэрматыоз, гняздовая алапецыя.

Для прафілактыкі: схільным да хранічнай бронхіальнай палілогіі, пра палінозе

Псіхалогія для ўсіх

Паглядзіце яго вачамі

Сям'я — крыніца сілы і спакою. Праўда, не кожная, а толькі тая, дзе ёсць нармальнае атмасфера, з гарманічнымі стасункамі. Рэдка з'ява, а ўсё таму, што двое выраслі ў розных сем'ях, гарадах, краінах, нярэдка і ўзрост істотна адрозніваюцца, а сапраўды прымаюць.

— Часта нам раець усё абмяжоўваць і дамаўляцца, — кажа ўрач-псіхатэрапеўт Мінскага гарадскога клінічнага псіхіятрычнага дыспансера Уладзіслаў ІВАНОЎСкі. — Было б цудоўна, калі б так атрымлівалася. Але здараецца, што суразмоўчы чуюць не прамоўленае, а тое, што гатовыя пачуць. Як кажуць, калі б людзі маглі дамовіцца аб адзінстве тэрмінаў, то большасць знайшла б у працэдурах саюзніцка...

У нейкім сэнсе мы ўсе адзін для аднаго «замежнікі», носьбіты іншай «культуры».

Адрозненні паміж псіхалогіяй мужчын і жанчын проста каласальныя. І спробы іх сцерці не маюць сэнсу. Пераарбляць прыроду неразумна і бессэнсоўна. Цікавы вопыт набылі ў Ізраілі. Дзяцей апраналі ўнісекс, выхоўвалі ў хлопчыкаў жаночае імкненне да апекі, а ў дзяўчынак — любоў

да спаборніцтва і многае з таго, што не ўласціва іх полу. Аднак дзяўчынікі па-ранейшаму праяўлялі заклапочанасць, спачуванне, эмоцыі, сакрэтнічалі і абмяркоўвалі паміж сабой усё, што адбываецца. Хлопчыкі ж імкнуліся да саперніцтва, выкарыстання фізічнай сілы. Дзяўчынак цікавілі стасункі і пацукі, хлопчыкаў — свет рэальных прадметаў. Імкненне паламаць прыроду пацярпела крах.

Для большасці людзей абсалютна зразумела, што нормы паводзінаў у розных людзей могуць адрознівацца. Калі чалавек быў старэйшым дзіцем у сям'і, то навывкі кіраўніцтва і адказнасці за іншых найчасцей застаюцца з ім, як здольнасць дыхаць. І такі чалавек шчыра не разумее, чаму іншы не гатовы да супрацоўніцтва ў якасці «падардаквананага», тым больш складана дамовіцца, калі вопыт лідэра маюць абодва партнёры. Ім складана паддацца аднаму пад аднаго, пастаянна атрымліваецца «барачка за ўладу». Малодшыя ў сям'ях прывыкаюць усё атрымліваць і не адказваць за іншых — такім складана быць вядучымі. А нехта наогул быў адзіным: для яго ідэальна кампанія — адзіноتا... У нейкім сэнсе мы ўсе адзін для аднаго «замежнікі», носьбіты іншай «культуры».

Дарослыя людзі, вядома, могуць навучыцца разумець адно аднаго. Але для гэтага трэба пастаянна ўлічваць індыўідуальны вопыт таго, хто побач, увесь час глядзець яго вачамі і слухаць яго вушамі.

— Людзі, якія прыстасоўваюцца да сваёй другой паловы, вымушаныя лепш разумець і сабе, і таму ўвогуле становяцца лепшымі, — кажа Уладзіслаў Івановіч. — Галоўнае — адназначная перакананасць у тым, што нармальнае перакананасць у тым, што нармальна менавіта гэты варыянт, а не пошук замены партнёра

Доктар адкажа

Парушэнне раўнавагі

«Паджаўце, калі ласка, як правярыць сябе на каардынацыю рухаў, з чым можа быць звязана яе парушэнне?»

Аксана Паўлаўна, г. Мінск.

Тлумачыць урач-неўролаг 11-й гарадской паліклінікі г. Мінска Юлія ВАРАНЬКО: — Само па сабе парушэнне раўнавагі не з'яўляецца захворваннем, але гэта сімптом, які можа ўзнікнуць пры самых розных захворваннях. Што ж можа прывесці да парушэння каардынацыі?

Фізічнае знясіленне арганізма. Уздзеянне алкаголю, наркатычных і іншых атрутных рэчываў. Інсулт, атэрасклероз сасудаў галаўнога мозга, энцэфалітэмія. Траўмы галавы. Пухліны галаўнога мозга. Рассяненні склероз. Паркінсанізм. Каталепсія (захворванне, пры якім чалавек застывае ў адной позе). Захворванні апорна-рухальнага апарату. Узроставыя змяненні ў арганізме.

Што трэба разумець пад парушэннем каардынацыі рухаў? Гэта з'яўленне трэма-ру — дрыжання кісцяў рук, галавы. Сімптом вельмі лёгка выявіць, калі папрасіць хворага што-небудзь напісаць на лісце паперы. Літары атрымліваюцца няроўнымі, замест круга — зігзаг. Почырк у такога чалавека неразборлівы. Пры адных захворваннях трэма нарастае ў стане спакою, а пры іншых — падчас рухаў.

Другі важны момант — іхітанне падчас рухаў. Чалавек не можа прайсці па роўнай лініі, робіць крокі рознай даўжыні.

Нарэшце, атаксія, пры якой пакутуюць лобныя аддзелы галаўнога мозга, іншыя важныя структуры нервовай сістэмы. Пры падазраэнні на атаксію пацыента просяць пастаяць з выцягнутымі наперад рукамі і залпшчанымі вачамі. Ногі пры гэтым павінны быць «разам». Неабходна дакрануцца пальцам да носа (або лежачы на спіне дакрануцца пятай да калена супрацьлеглай нагі).

Калі вы заўважылі ў сабе падобныя сімптомы, нейкія цяжкасці пры выкананні пералічаных дзеянняў, тэрмінова звярніцеся да ўрача — неўролага, кардыёлага, таксіколага

Тэхналогіі

А РЭЦЭПТ — НА ПЛАСТЫКАВАЙ КАРТЦЫ

У сталіцы да 15 лістапада рэалізуецца пілотны праект «Электронны рэцэпт». Плануецца, што ў наступным годзе на электронны рэцэпты прыойдуць усе мінскія ўстановы аховы здароўя. Па меры гатоўнасці такая форма работы будзе ўкараняцца ўвогуле па рэспубліцы.

Вольпная эксплуатацыя аўтаматызаванай інфармацыйнай сістэмы «Электронны рэцэпт» адбываецца пакуль на базе 19-й, 29-й, 34-й, 39-й паліклінік і аптэк «Белфармацыя». Пацыентам пералічаных паліклінік пасля прад'яўлення пашпарта выдаюць пластыкавыя карткі, на якія запісваюцца ўсе прызначаныя ўрачы. Правізару аптэкі дастаткова адсканіраваць штрих-код карткі, каб убачыць на камп'ютары пералік пранісаных лекаў. У рамках пілотнага праекта захоўваецца пакуль і інфармацыя пераправы аналагаў. Далей картка дазволіць запісацца на прыём да ўрача праз інтэрфэйс, скарыстацца паслугай інтэрэнт-выкліку ўрача на дом. Распрацавалі электронны рэцэпт Аб'яднаны інстытут праблем інфарматыкі НАН і РНПЦ медыцынскіх тэхналогій, інфарматызацыі, кіравання і эканоміі аховы здароўя

Рэпрадуктыўнае здароўе

А ўсё магло б быць інакш

Прычыны банальныя. Галоўным чынам, ігнараванне кантрацэпцыі або нерэгулярнае, напраўленае яе выкарыстанне. У рэдкіх выпадках — абраны метадаў збой. Палова незапланаваных цяжарнасцей заканчваецца абортам. Ці можна іх выкараніць? Забараніць? Не дапусціць?

Гадоў трыццаць таму ў нашай краіне штогод выконвалася каля 300 тысяч перарыванай цяжарнасці. Але сёння нашы спецыялісты не схільны азмрочваць сітуацыю, паколькі цяпер выконваецца каля 30 тысяч падобных маніпуляцый і год (у гэтую статыстыку, дарэчы, уваходзяць і выкідзішы), што ў дзесяць разоў менш, чым было. Крымінальныя аборты лічацца казуістыкай. Тым не менш, тэму аборту нельга сціскаць з рахунку і заспакойвацца, таму што гэта надзвычайна сур'ёзнае ўмяшанне ў справы арганізма.

Аборты немагчыма забараніць. Гэта абавязкова прыводзіць да з'яўлення крымінальных цяжарнасці. У нашай краіне і трыццаць гадоў таму аборты былі цалкам легальнымі. Але паразмаўляючы з гінеколагамі, якія працавалі ў той час, і даведаецца, што нават пры поўнай даступнасці такой спецыфічнай лячэбнай дапамогі жанчыны ўхітраліся нашкодзіць сабе па максімуме. У ход ішлі і «ядавітыя» напоі з траў, і спіцы, і парылкі, і газа... Дзякуй Богу, сёння такога няма, аднак гэта не азначае, што аборты можна ў прычыпе звесці да нуля.

— Я не люблю выкарыстання слоў «бяспечны» і «небяспечны» ў дачыненні да аборту, — кажа дацэнт кафедры акушэрства, гінекалогіі і рэпрадуктыўнага здароўя Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі, кандыдат меды-

цынскіх навук Марына ЦЕСАКОВА. — Любое ўмяшанне такога кшталту, уключаючы вакуум-аспірацыю або «плашчотныя таблеткі» — медыкаментозны аборт — з'яўляецца надзвычайна небяспечнай працэдурай.

— Кожная аперацыя — гэта аперацыя, якая нясе з сабой рызыку развіцця ускладненняў, — дадае дацэнт кафедры акушэрства і гінекалогіі Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, кандыдат медыцынскіх навук Алена КІРЬЛАВА. — Яны могуць быць звязаны з траўматызацыяй, крывастратай, наркозам, інфіцыраваннем, а ў перспектыве — з бясплоднасцю, невынашаннем, рызыкай узнікнення пазаматчнай цяжарнасці.

Не дапусціць развіцця падзей па сумным сцэнарыі дапамагае правільнае планаванне цяжарнасці і выкарыстанне сучасных метадаў кантрацэпцыі. Паводле даных абследавання, праведзенага ў 2012 годзе, 63 працэнтаў 15-49-гадовых жанчын (замужніх або тых, у каго «грамадзянскі шлюб») выкарыстоўваюць той ці іншы метадаў кантрацэпцыі.

Вядома, што самым эфектыўным метадам папярэджвання цяжарнасці з'яўляецца вазэктамія ў мужчын і стэрылізацыя ў жанчын. Трэба адразу сказаць, што нашы мужчыны на такую працэдуру амаль ніколі не пагаджаюцца, а што да жанчын, то тут вядучым будзе не толькі само жаданне, а наяўнасць дваіх дзяцей і дасягненне 30-гадовага ўзросту. Бывае, на такую працэдуру (іна плагна) ідуць жанчыны, якія нарадзілі дваіх дзяцей метадам кесарава сячэння.

Наогул, існуе цэлы шэраг метадаў засцярогі ад цяжарнасці — натуральныя (тэмпературны, календарны, перарванага палавога акта і інш.), бар'ерныя (прэзерватыў, дыяфрагма, матчны каўпачок) і хімічныя

(аэразолі, свечкі, унутрыматочныя спіралі), а таксама ін'екцыі, пластыры і, нарэшце, аральныя кантрацэптывы, у склад якіх уваходзяць гармоны. У Беларусі сучасную гарманальную кантрацэпцыю выкарыстоўваюць ад 3 да 20 працэнтаў жанчын (у залежнасці ад рэгіёна і з улікам таго, што многія прымаюць гэтыя гармоны кароткімі курсамі, скажам, падчас планавання цяжарнасці). Між тым, у Германіі размова ідзе пра 48 працэнтаў такіх жанчын.

Наўрад ці усур'ёз можна гаварыць аб тым, што беларусым перашкаджае воплуск гэтых прэпаратаў па рэцэпце. Звычайна рэцэпт вы-

пісваецца мінімум на тры месяцы, ды і прысці па яго можна нават у суботу. Верагодна, праблема хаваецца ў нізкай інфармаванасці, звязанай з цэлым шэрагам «барадатых» міфаў, якія паходзяць з тых гадоў, калі гармоны толькі з'явіліся і мелі сур'ёзныя пабочныя эфекты. Вядома, не існуе медыцынскіх прэпаратаў без пабочных эфектаў, аднак навука не стаіць на месцы, і кожнае новае пакаленне супрацьзачатковых сродкаў мае ўсё менш проціпаказанняў і негатывных наступстваў.

— Існуюць розныя тыпы камбінаваных аральных кантрацэптываў, у склад якіх ува-

ходзяць розныя сінтэзаваныя гармоны ў розных дозах, — тлумачыць дацэнт кафедры акушэрства, гінекалогіі і рэпрадуктыўнага здароўя БелМАПА Дзмітрый БУР'ЯК. — Акрамя надзейнай кантрацэптыўнай абароны, яны валодаюць шэрагам дадатковых эфектаў: змяняюць боль падчас менструацыі, скарачаюць аб'ём крывастраты, паляпшаюць стан скуры і валасоў, аказваюць станоўчае дзеянне пры наяўнасці перадменструальнага сіндрому. Сёння гэтыя прэпараты паказваюць сваю эфектыўнасць і ў прафілактыцы раку яечнікаў, эндаметрыю, тоўстай кішкі, увогуле станюча ўздзейнічаючы на рэпрадуктыўнае здароўе.

Сучасныя камбінаваныя аральныя кантрацэптывы змяшчаюць, як правіла, два гармоны — эстраген і прагестін. Гэта сінтэзаваныя варыянты ключавых гармонаў, якія кантралююць менструальны цыкл. Гармоны ў такой таблетцы аказваюць трайнае дзеянне: перашкоджаюць авуляцыі (выхаду яйцаклеткі з яечнікаў), не дазваляюць сперматазоідам трапіць у матку (за кошт надта густой слізі), змяняюць структуру эндаметрыю (слой, які высцілае матку), што не дазваляе замацавацца аплоднай яйцаклетцы.

Кантрацэптывы апошняга пакалення ствараюцца такім чынам, каб максімальна адпавядаць прыроднаму стану арганізма. У Беларусі ўжо з'явіліся прэпараты з натуральным эстрагенам. Ёсць такія, што змяшчаюць метафалін, які да моманту планавання цяжарнасці назіпаўшае ў арганізм дастатковую колькасць фалатаў, неабходных для нармальнага развіцця плода.

Каб данесці да жанчын і мужчын рэпрадуктыўнага ўзросту важнасць кантрацэпцыі

Асобы

МАДЭЛЬ МІКРАСВЕТУ ВІКТАРА АЛЬШЭЎСКАГА

Гермес праносіцца над Мінскам з навінамі, у ГУМ ідуць статуі з Луўра, а стадыён «Дынама» становіцца Калізеям... Усе немагчымае становіцца магчымым у працах Віктара Альшэўскага, бо ён лічыць, што «мастацтва — гэта не тое, што мы бачым, а тое, што мы думаем». Ён прымушае думаць падчас персанальнай выставы «Мой Мінск. Сімвалы прасторы і часу». У сталічнай галерэі М. Савіцкага прадстаўлена каля 30 прац. Але хіба магчыма паказаць усё з таго, што сабрана ў яго важных каталогах? У майстэрні творцы, акрамя неверагодна прыгожых карцін і безліч кніжных паліц, ёсць некалькі вялізных дрэў. Ён на адлегласці тысяч кіламетраў адчувае, як расліны пакутуюць. Акрамя раслін, ён добра адчувае і людзей — «без псіхалогіі мастацтва мёртвае». І яшчэ шмат што пра тое, як праз мастацтва адчуць любоў да краіны, распавёў нам Віктар Альшэўскі.

— Вас называюць беларускім Далі. А ці важны для вас імідж?

— Так, мяне называюць беларускім Далі, але не таму, што я да гэтага імкнуўся. Для мяне імідж — гэта, хутчэй, рыса, якая адрознівае ад іншых, нейкая асабілівасць. Вочы, усмешка, фізічны стан — усё гэта вызначае і энергетыку. Мне здаецца, што псіхалагічны стан чалавека фарміруе яго знешняе аблічча. Таму казаць пра тое, што можна стварыць імідж, я б не стаў: імідж без унутраных якасцяў — пусты, ён павінен прыходзіць знутры. Калі імідж штучны — чалавека заўважаюць па прычосцы, напрыклад. Я не прыхільнік гэтага. Для таго, каб цябе пазнавалі, не абавязкова ставіць валасы тарчма. Імідж становіцца важным толькі тады, калі гэта гармонія знешняга і унутранага свету, калі гэта арганічна і ненаўмысна. Імідж без творчасці — нішто, гэта тэатральны перформанс, падман. Для мастака, калі ён не ўмее нічога, імідж не будзе выратавальным кругам. Гэта тое ж, калі замест хлеба атрымаць штосці закумуфліраванае пад хлеб.

«Малой абсурд, стаў сабе мэту, размазваў фарбу, стварай вобразы. Пастаянная трэба вучыцца, шукаць ва ўсім крыніцы і сімвалі».

— Скажыце, а ці лёгка ў Беларусі зрабіць персанальную выставу?

— З гэтым няма ніякіх праблем, пытанне толькі ў тым — дзе і, гадоўнае, каб у гэтым быў сэнс, каб гэта было мэтазгодна. Людзі, якія гоняцца за вялікімі пляцоўкамі, не разумеюць, што паказаць працы можна нават дома — і гэта будзе персанальна выстава. Не заўсёды яна павінна быць маштабнай і музейнафарматнай, бо эканамічнае пытанне арганізацыі любога мерапрыемства застаецца адкрытым. На маю думку, у Беларусі вельмі проста прывесці выставу — усё залежыць ад ініцыятывы. Я выстаўляўся і ў маленькіх гарадах Беларусі, і за мяжой, цяпер — у Мінску, а хутка адрыцца выстава ў Парыжы. Але выставы — гэта не самамэта, бо большая іх частка не прыносіць ніякага прыбытку, такіх мерапрыемстваў патрабуюць каласальных выдаткаў. Часам, укладваючы шмат, не атрымліваеш нічога. У нашай краіне

няма мастацкага рынку, каб можна было прадаць карціны ці працаваць з менеджарамі, як у Еўропе, але мастацтва там — гэта проста тавар.

— Што можа дапамагчы ў арганізацыі выставы: толькі творчасць ці ўзнагароды маюць значэнне?

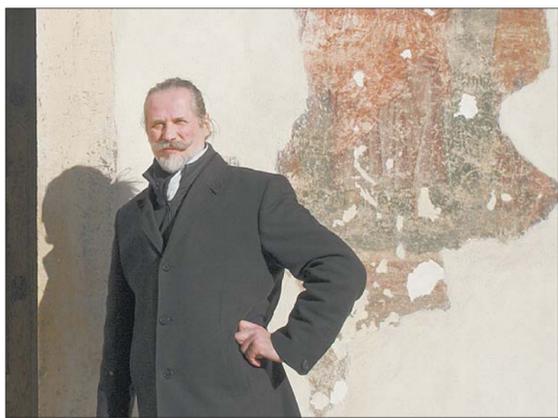

Старонкі мінскай гісторыі.

— Я б падзяляў гэтыя паняцці: тое, што дапамагае, і ўзнагароды. У Льва Талстога, напрыклад, узнагарод не было, але ў яго быў талент. Многія мастакі імкнуцца да таго, каб маніпуляраць узнагародамі. Паняцце звання — гэта проста падтрымка, заахвочванне, калі чалавек працуе. Узнагарода не павінна мець значэнне, яна нават не мая — гэта ўзнагарода маіх бацькоў, майго настаўніка Міхаіла Савіцкага, майёй сям'і. Гэта прызнанне за калекцыйную працу.

— Ваша творчасць — гэта тое, што ўнутры вас, ці тое, што вы бачыце вакол сябе?

— Творчасць — гэта ўсё. Гэта і гістарычная памяць, і падсвядомае, і несвядомае, і натуральнае, свядомае. Мастак можа проста маляваць прыроду, калі глядзіць на яе, а можа фарміраваць светаўспрыманне, калі прыдумвае ідэю сваёй карціны. Мастацтва непадуладнае кожнаму, бо чалавек бачыць толькі паверхню, а дэталі трэба аналізаваць. Але для мяне больш важнае, напэўна, тое, што бачу я. Я магу гэта ўспрымаць і адлюстроўваць праз уласнае бачанне. Мастак і прастора — гэта

Фота Анастасіі Кісёлчыка.

ДА ВЕДАМА

Віктар Альшэўскі, уладжэнец Магілёўшчыны, пасля заканчэння школы вучыўся ў Рэспубліканскай школе-інтэрнаце па музыцы і выяўленчым мастацтвам. Пасля працаваў мастаком у Навукова-даследчым інстытуце эканомікі, дзе адбылася яго першая персанальная выстава. Потым паступіў у Беларускі дзяржаўны тэатральна-мастацкі інстытут, дзе пад уплывам Гаўрылы Вашчанкі, Анатоля Бараноўскага і Васіля Шаранговіча прайшло студэнцтва мастака. 4 гады працаваў і вучыўся ў творчай майстэрні Міхаіла Савіцкага, якому і цяпер дзякуе за свой поспех. Віктар Альшэўскі — сябра Саюза мастакоў, прафесар, выкладаў у Дзяржаўнай акадэміі мастацтваў. Разам з аднадумцамі ствараў грамадскае аб'яднанне «Беларуская акадэмія выяўленчага мастацтва», кіраваў «Цэнтрам сучасных мастацтваў».

Віктар Альшэўскі з тых мастакоў, якія не толькі прадстаўляюць Беларусь за межамі, але актыўна выступаюць у самых розных гарадах роднай краіны: Барысаве, Светлагорску, Магілёве, Бабруйску, Шклове, Асіповічах, Бялынічах і іншых. У 2009 годзе Віктар Альшэўскі стаў лаўрэатам Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь за серыю твораў для Гомельскага палацава-паркавага ансамбля, у 2013 годзе мастаку быў уручаны медаль Францыска Скарыны.

Мастацкія працы можна ўбачыць не толькі ў Беларусі (Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь, Музей сучаснага выяўленчага мастацтва) — яго творы захоўваюцца ў Траццякоўскай галерэі ў Маскве, у маскоўскім «Цэнтральным доме мастака», у галерэях Германіі, Нарвегіі, Польшчы, Італіі, Францыі, Іспаніі, Аўстрыі, ЗША і іншых краін.

формула і мастацтва. Не заўсёды можна зразумець музыку, карціны. Глядчак бачыць толькі паверхню, толькі частку айсберга, а каб зразумець карціну, каб расшыфраваць сімвалы — трэба пастарацца. Творчы эксперымент — гэта пастаянная праца над сабой, гэта перапрацоўка, каб дасягнуць дасканаласці, гэта барацьба з сабой. Творчы эксперымент — гэта праца, якая прывядзе да віртуознасці, гэта пастаянны пошук новага мыслення, гэта не новы прадукт, бо прадукт — гэта вынік.

— Вы калісьці былі маладым мастаком і працавалі са студэнтамі. Як рэалізавацца маладым у творчасці?

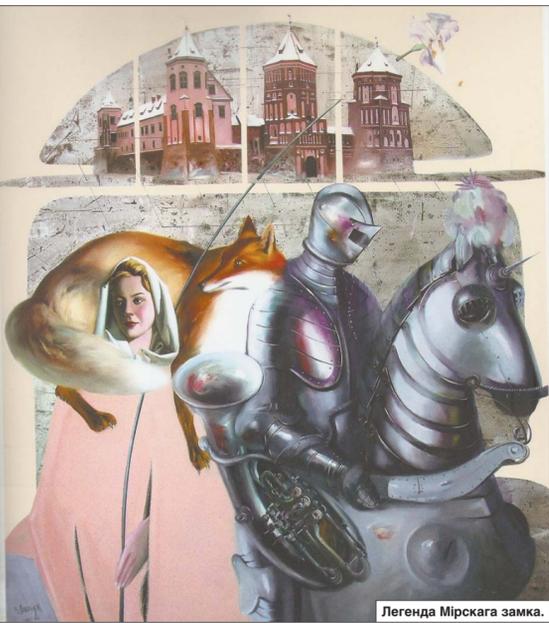
— У мяне ёсць рэцэпт: ведаць, чаго ты хочаш, быць прафесійна падрыхтаваным, не капіраваць на стаўніка, а ўзяць найлепшае, быць паслядоўнікам, вынаходзячы новае. Трэба надаваць увагу дысцыпліне і працы. Кожны дзень у адзін і той жа час рабіць штосці для свайго прафесійнага развіцця. Ніколі не трэба скардзіцца, што праца не атрымліваецца — гэта адгаворкі, праз некаторы час усё атрымаецца. Малой абсурд, стаў сабе мэту, размазваў фарбу, стварай вобразы. Пастаянна трэба вучыцца, шукаць ва ўсім крыніцы і сімвалі. У творчых людзей ёсць шмат шанцаў для рэалізацыі — можна ўдзельнічаць у конкурсах, ёсць гранты. Самаадкадзіць і праца з здольнасці кіраваць сабой — гэта і ёсць аснова.

— Як зрабіць так, каб дзяржава заўважыла творцу?

— У дзяржавы ёсць такая асабілівасць, што яна ў кожным пакаленні знаходзіць людзей, якія працуюць на сваю краіну, якія і ёсць краіна. Мастак узнагароджваецца ў першую нага. Мы ствараем новы прадукт, новае разуменне, магчыма, светаўспрыманне, у кантэксце гістарычнага мінулага.

— Што для вас творчы эксперымент у мастацтве?

— Калі ўзяць, напрыклад, матэматычную формулу — не заўсёды можна яе зразумець. Такая ж

Легенда Мірскага замка.

Дзяржава — гэта кожны чалавек. Мы не павінны ад яе штосці патрабаваць. Дзяржава стварае для нас умовы, якія дазваляюць трымацца на паверхні. Калі такая сітуацыя не задавальняе, можна паехаць у якую заўгодна краіну, паказаць там сваё мастацтва. Але гэта не значыць, што ў іншай краіне мастак атрымае прызнанне. Мне ніколі не было ў Беларусі дрэнна. Я наадварт заўсёды хацеў сюды вярнуцца, ведаў, што мне тут будзе добра.

— Ці важна для вас быць зразумелым глядачу?

— Гледачоў вельмі шмат. Калі мастак будзе думаць выключна пра публі-

ку, а не пра уласнае разуменне свету, то ён проста згубіць сябе. Каб зразумець тое, што хацеў сказаць мастак, трэба спачатку зразумець сябе. Я, напрыклад, разумею ўсіх мастакоў, бо гляджу на іх вадыма іх магчымасцей, іх уласнага разумення. Я не гляджу праз сябе, я не магу даваць парадзі. Гэта ўласнае «Я» кожнага, і падстройвацца пад кожнага проста немагчыма. Трэба казаць тое, што хочацца, рэалізоўваць ідэі. Калі чалавек захопа зразумець твор, ён зразумее. Калі ён не разумее, значыць, яму гэта, верагодна, проста не патрэбна.

Маргарыта ДЗЯХЦЯР

Паспей паглядзець!

У АБ'ЕКТЫВЕ ВАЕНКАРА

Рарытэтыны фотаздымкі перыяду Вялікай Айчыннай вайны з найбуйнейшай у свеце калекцыі класічнай савецкай фатаграфіі экспануюцца ў Мінску

Дзесьці на гарызонце ідуць у атаку савецкія салдаты. Пакідаюць родныя хаты і вяртаюцца — ужо на папалішчы — сяляне. Хаваюцца ад бамбёжкі дзеці. Знемагаюць ад болю параненыя. Здаюцца ў палон нямецкія салдаты, быццам на парадзе — каробкамі — ідуць па шырокім праспекце той краіны, гаспадарамі якой хацелі стаць. На мяне глядзяць толькі што вызваленыя вязні Асвенцыма, на спакутаных тварах якіх цяжка распазнаць радасць. І ўжо не могуць глядзець твая, чый попель, а таксама недагарэлыя часткі цела віднеюцца з крэмацыйных печаў...

Гэта не сон. Не падручнік па гісторыі. І нават не кінастужка, дзе сабраны відомыя і не зусім эпизоды Другой сусветнай вайны. Гэта выстава-праект «Паспее паказаць...», што адкрылася ў Беларускім дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

Работы, якія з'яўляюцца класікай ваеннай фатаграфіі, у Мінск прывёз калекцыянер і фатаграф Аляксандр Барадулін. Калекцыя сямі Барадулінных — адна з найбуйнейшых і даражых у свеце калекцый савецкай фатаграфіі. Яе складаюць сапраўдныя рарытэты фотакорні СССР з 1917 па 1991 год. Аўтары работ — прызнаныя класікі фотамастацтва: Яўген Халдзей, Макс Альперт, Дзмітрый Бальтэрманц, Анатоль Марозаў, Аляксандр Дзітлаў...

Няжур вам не вядомы фотаздымкі, на якіх Ягораў і Кантарыя ўзімаюць Сцяг Перамогі над Рэйхстагам, камбат з пісталетам у руцэ падымвае ў атаку салдат, Чэрчыл, Рузвельт і Сталін сядзяць падчас Яліцінскай канферэнцыі, маршал Жукаў падпісвае акт аб капітуляцыі? Парад Перамогі ў Маскве 24 чэрвеня 1945 года, палонныя немцы, вязні Азарыцкага канцлагера — гэтыя і многія іншыя фатаграфіі знаёмыя яшчэ са школьных падручнікаў па гісторыі, з хрэстаматыйнай літаратуры.

— Асноўны пласт ваеннай фатаграфіі трапіў да нас пасля Другой сусветнай, — расказвае саўладальнік калекцыі «Borodulin's collection» Аляксандр Барадулін. — Мой бацька, Леў Барадулін, прайшоў вайну з першага па апошні дзень: ад Масквы да Берліна. Фатаграфаванне пачаў пасля. У асноўным здымаў салдат, якія вярталіся з фронту, —

Саўладальнік калекцыі «Borodulin's collection» Аляксандр БАРАДУЛІН.

так зарабляў сабе на хлеб. Калі ўсюр'ёз захапіўся фатаграфіяй, камандаванне папрасіла бацьку сабраць фоталетапіс палка, у яким толькі служыў. І ён пачаў хадзіць па маскітных фатаграфіях, чые работы ўжо былі вядомы. Падчас гэтых сустрэч успаміналі вайну, пасля чаго фатаграфы аддавалі бацьку некаторыя здымкі. Ён, у сваю чаргу, плаціў за абед ці вячэру. Так пачала стварацца калекцыя.

Потым калекцыянаваць фотаздымкі ўваходзіла ў абавязкі Льва Барадуліна: ён працаваў штатным фотакарэспандэнтам часопіса «Огонёк». Рэдакцыйную фоталабараторыю дзяліў з вядомым фатаграфам Дзмітрыем Бальтэрманцам, чый фотаздымак «Гора», які і «Сцяг Перамогі над Рэйхстагам» Яўгена Халдзeya, аб'явіўшы увес свет і стаў сімвалам Другой сусветнай вайны. Натуральна, што «аганькоўцы» дапамагалі яму з калекцыяй. Больш актыўна Леў Барадулін пачаў яе папаўняць, калі пайшоў на пенсію. Потым да справы бацькі падключыўся і сын. Аляксандру Барадуліну, як фатаграфу, хацелася захавача тое, што ў перыяд распаду СССР пачало знішчацца.

— Як для бацькі, так і для мяне тэма Другой сусветнай вайны заўсёды была найваж-

нейшай у калекцыі, — прызнаецца фатаграф і калекцыянер. — Я практычна вырас без сваякоў: іх адабрала вайна. Гэта 12 братоў і сябрёр маіх бабулі і дзядулі, якія загінулі ў Бабінным Яры, гэта мой дзядзька па матчынай лініі, які пайшоў у апалчэнне і паў пад Масквой, гэта сваякі з Польшчы, лёс якіх не вядомы і сёння. З вайны вярнуліся толькі мой бацька, які, атрымаўшы два раненні, цудам застаўся жывым, і яго брат. Усё гэта зрабіла гэтую частку калекцыі вельмі асабістай.

А надзвычай аўтарытэтная роля яе фотаздымкі Яўгена Халдзeya. Нягледзячы на тое, што Леў Барадулін і вядомы фатаграф былі добрымі таварышамі, работы, звязаныя з імем славуэтага фотамастака, трапілі ў калекцыю дзякуючы сыну.

— Яўген Халдзей быў бясстрашным і разам з тым дзіка ўзлаваным на фашыстаў чалавекам, — успамінае Аляксандр, які не раз сустракаўся з легендарнай савецкай фатаграфіяй. — Гледзячы на свае фотаздымкі, ён нена-

Міхаіл Ананін. Пракляцце вайны. Абаронцы Брэсцкай крэпасці. 1972.

Аляксандр Дзітлаў. Вяртанне з партызанскага лесу. Беларусь. 1944.

Яўген Халдзей. Апошняя вясна вайны. Рэгуліроўшчыца Марыя Шальнова. Май, 1945.

відзеў усё гэта. Лёс Яўгена Халдзeya склаўся не вельмі паспяхова. У пэўны час яго звольнілі з усіх ганаровых выданняў. Фатаграф быў нікому не патрэбні і, здавалася, забыты ўсім. Жыў вельмі бедна. За тую суму грошай, якую я заплаціў яму за фотаздымкі, па тым часе можна было набыць у Маскве кватэру. Гэта выратавала яго становішча. Аднойчы, калі я даследаваў архіў Яўгена Ананьевіча, натрапіў на папку пад назвай «Зверствы фашызму». Там убацьку фотаздымкі ахвяр гітлераўцаў, не звязаныя з працай Халдзeya. Аказалася, што ён збіраў іх усё сваё жыццё, каб людзі бачылі, да чаго можа прывесці вайна.

У экспазіцыі — каля 170 арыгінальных фатаграфій. Частка здымкаў, дарчы, зроблена на тэрыторыі Беларусі. Некаторыя з іх дагэтуль ніколі не дэманстраваліся. «Ваша краіна вельмі пацярпела ў гады Вялікай Айчыннай вайны, — гаворыць Аляксандр Барадулін. — Калі глядзіць на фотаздымкі Мінска ваеннага перыяду і ўвогуле на усё тое, што тут адбылася, валасы дуба становяцца. І мне б вельмі хацелася, каб будучыя пакаленні ўсё гэта ведалі і помнілі».

Увага, конкурс

НАВЕДАЎ СЛАВУТАСЦЬ — ПРЫБЯРЫ ВАКОЛ ЯЕ!

У краіне стартваў конкурс па прыбіранні смецця на гісторыка-культурных аб'ектах

З верасня па снежань 2015 года кожны, хто падарожнічае па Беларусі, можа паўдзельнічаць у конкурсе «Чыста славутасці», арганізаваным таварыствам «Зялёная сетка», і выйграць каштоўную фотатэхніку.

Каб атрымаць шанец на перамогу, неабходна падчас наведвання беларускіх славутасцяў аглядзець, наколькі чыстая тэрыторыя вакол іх, і пры выяўленні бытавога смецця (шклянкіх і пластыкавых бутэлек, металічных бляшанак, поліэтыленавых пакетак, фолгі ад марожанага, іншых упаковок) сабраць яго ў прывезеныя з сабой пакеты. Выкінуць смецце трэба ў найбліжэйшы знойдзены смеццэзборнік (пажадана рассартаваць яго і выкінуць у кантэйнеры для пасобнага збору адходаў).

Працэс прыборкі, утылізацыі і стану аб'екта «да» і «пасля» прыбірання, а таксама сабранага і утылізаванага смецця ўдзельнікі конкурсу павінны зафіксаваць на фота. Неабходна таксама зарэгістраваць на форуме сайта «Глобус Беларусі» і выкладзіць вынікі працы ў тэме «Конкурс «Чыста славутасці». Гэта павінна быць асобнае паведамленне з указаннем населенага пункта і назвы славутасці, фотаздымкамі (не больш за 6) і, пры неабходнасці, тлумачальным тэкстам.

Вынікі конкурсу падвядуць 10 снежня 2015 года. Уладальнік Гран-пры конкурсу «Чыста славутасці» атрымае сертыфікат на набыццё фотатэхнікі на суму да 600 еўра, сярэбраныя і бронзавыя пераможцы — знешні партатыўны акумулятар і штатыў для фотаапарата адпаведна.

Паведамленні аб жаданні прыняць удзел у конкурсе, а таксама справаздачы можна размяшчаць на форуме «Глобус Беларусі» да 5 снежня 2015 года ўключна.

Вераніка КОЛАСАВА

Добрая навіна

Унікальны ўльтрагукавы апарат

У Полацкай цэнтральнай гарадской бальніцы з'явіўся ўльтрагукавы апарат, які пакуль што не мае аналагаў у вобласці.

Аналагічных апаратаў у краіне было толькі два. Асабіліваць у тым, што з яго дапамогай можна выявіць паталогію на самых ранніх стадыях захворванняў. Апарат коштам каля 850 мільянаў рублёў таксама зойдзе прымяненне ў акушэрстве і гінекалогіі. У прыватнасці, выяўляе праблемы на ранніх стадыях цяжарнасці. Гэта, безумоўна, зможна станоўча паўплываць на дэмаграфічную сітуацыю, знізіць узровень смертнасці, у тым ліку і перынатальнай, — паведаміла «Звяздзе» Валіяціна УЛАСЕНКА, прэ-сакратар Полацкага райвыканкама.

У дзень праісці абследаванне стану здароўя могуць да 50 чалавек.

Аляксандр ПУКШАНСКІ. pukshanski@zviazda.by

Матэрыял падрыхтаваў Аляксандр ПУКШАНСКІ

■ Эклібрыс «Звядзі»

Прафесія: Вадзянік

Наталля Бучынская. Атракцыёны для вадзянікоў. — Мінск: Мастацкая літаратура, 2015. — 80 с.

Калі я была маленькая, то мела досыць цвёрдае перакананне: Вадзянік, які жыве ў возеры ў бабулінай вёсцы, мае толькі два клопаты — пуськаць бурбалкі (пазней яны ператвараюцца ў пену ля берага) і палюхаць дзяцей, якія знаходзяцца ля вады (ці ў вадзе) без нагляду дарослых. Магчыма, карані гэтага меркавання хаваюцца ў наказах бабулі, каб мы з сёстрамі і братам надта шмат не хадзілі ля берага і не купаліся доўга, асабліва ў поўдзень. Таму, калі і вы маеце нейкія ўласныя стэрэатыпы адносна заняткаў вадзянікоў, іх функцый у возеры ці рацэ, а магчыма, іх знешняга выгляд, то будзьце гатовыя: пасля знаёмства з новай кнігай дзіцячай пісьменніцы Наталлі Бучынскай ад ранейшых перакананняў не застаецца і каменя на камені.

Не верыце? Маркуйце самі. Галоўны герой казкі «Пра сяброўства Вадзяніка і Лесуна», што ўваходзіць у гэтае выданне, — Вадзянік. Ён мусяць сачыць за парадкам на дне і па берагах возера Доўгае, што ў Глыбоцкім раёне (як вядома, гэта самае глыбокае возера ў нашай краіне). У Вадзяніка шмат клопатаў: скасіць аер, каб берагі не зараслі, уладкаваць на дне прыгожыя мясцінкі з рознакаляровых гліны, сачыць, каб жыццё іншых насельнікоў возера — рыбі і рачкоў — ішло сваім парадкам. А яшчэ, паколькі ён добра сябруе з Лесуном, трэба час ад часу сустрэцца са старым прыцелем, частвацца прысмакамі з лесу і бясконца пераконваць яго ў тым, што і ў возеры жыць цікава і весела (Лясун не ўмее дыхаць пад вадой, таму яму застаецца толькі верыць на слова таварышу). Пагадзіцеся, не так і мала клопатаў у Вадзяніка. На вошта яму дзяцей палюхаць ды бурбалкі пуськаць?

А яшчэ ў жыцці старога Вадзяніка часам здараюцца нечаканыя падзеі: то Азёрная камісія завітае з праверкай, то папрасіцца на працу малады Вадзянічок, выпускнік адмысловай Акадэміі. І тады нашаму герою трэба выступаць з правамі перад шаноўнай грамадой, выпраўляць хібы ў працы маладога і нявольнага калегі ці нават... складваць бізнес-план парка атракцыёнаў. Зрэшты, не буду забягаць наперад і распавядаць пра ўсе прыгоды гэтага памярковага героя. Чытайце казку — і пра ўсё даведаецеся самі.

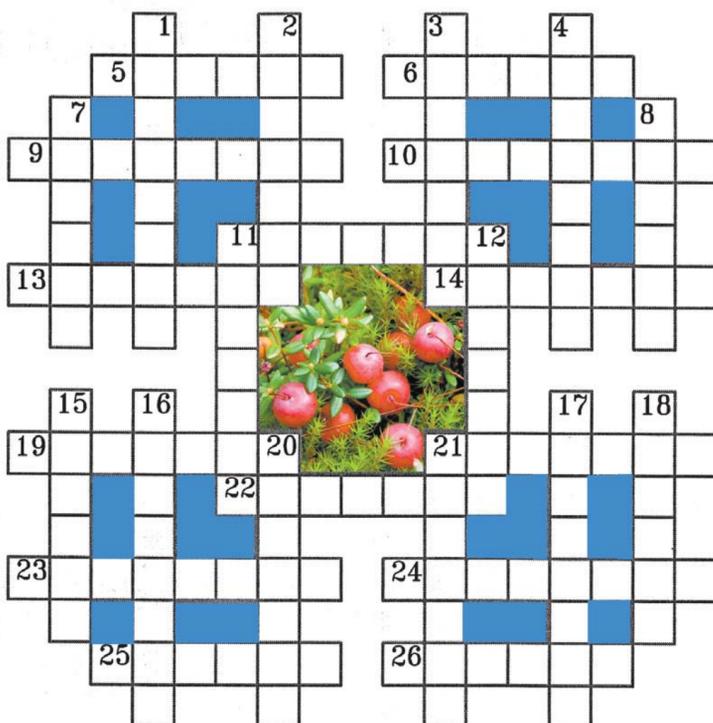
Але не толькі твор пра Вадзяніка ўвайшоў у выданне, пра якое ідзе гаворка. Пад вокладкай кнігі змясціліся яшчэ дзве гісторыі, аб'яднаныя агульнай тэмай жыцця ў вадзе. Гэта казка «Як бабы прытулак шукалі» пра сям'ю баброў, што імкнецца наладзіць уласнае жыццё побач з чалавекам, і прыгожая, кранальная легенда «Наяда марская, або Услед за песняй». Цікавыя тэксты дапаўняюць выдатныя малюнкі мастака Андрэя Пазняка. А яшчэ — што надзвычай карысна для маленькага і дапытлівага чытача — тут можна знайсці звесткі-даведкі пра возера Доўгае, пра баброў і Чырвоную кнігу Беларусі. Так Наталля Бучынская нібыта апыраджае пытанні дзетак башкам і прапануе свае поўныя адказы на іх. Думаецца, кнігу «Атракцыёны для вадзянікоў» можна выкарыстоўваць і падчас заняткаў у старэйшых групах дзіцячага садка ці пачатковых класах школы. Цікавыя звесткі тут цалкам дастатковы.

Асаблівай увагі чытача заслугоўвае казка-легенда «Наяда марская, або Услед за песняй». Гэта надзвычай кранальная гісторыя пра тое, як жыхарка мора Нерзіда настолькі моцна упадабала спеў Салаўя, які на шляху ў вырай прыпыніўся ля вусця ракі, што вырашыла выправіцца ў доўгае і небяспечнае падарожжа на радзіму спевака. Як вядома, Нерзіды жывуць толькі ў салёнай і цёмнай марской вадзе, таму доўга плыць па халоднай і прасной рацэ герані было надзвычай складана. Крыху дапамагу вянюк з салёных водарасцяў, які сёстры ёй падарылі на развітанне, але вандароўка была такой доўгай і складанай, што лісткі не халіпа да часу вяртаня Салаўя пасля зімоўкі на Поўдні... Не, яна не загінула, але ператварылася... у Няяду, жыхарку ракі. Дачакалася вясны і новай чараўнай песні, але, наўперак наказам сястры, пусціла карані ў далёкай і халоднай рацэ, таму аж ніколі не змогла вярнуцца ў родную марскую ваду, цёплую і салёную.

Пад вадой азебраў і рэк хаваюцца шмат таямніц. Тут жывуць незвычайныя істоты, адбываюцца чараўныя падзеі, часам нават вадзянікі катаюцца на атракцыёнах. Фантазія пісьменніцы Наталлі Бучынскай дазваляе нам зазірнуць у гэты чараўны свет. Вядома, аўтарка не ўздзімае ўсіх сакрэтаў з глыбіні, ды ці патрэбна гэта? Магчыма, нехта бачыць краіну Падводдзе зусім іншай, і ў любым выпадку — ніхто з нас не памыляецца.

Марына ВЕСЯЛУХА

КРЫЖАВАНКА-ПЕРАКЛАД

Перакладзіце з рускай мовы на беларускую наступныя словы:

- ПА ГАРЫЗАНТАЛІ:** 5. Холст (тонкий). 6. Точка. 9. Невиданный. 10. Корка. 11. Понёва. 13. Полка (в ружье). 14. Подойник. 19. Грусть, кручина. 21. Ядовитый. 22. Блаженство. 23. Кувшинчик. 24. Ноябрь. 25. Ярмарка. 26. Забота, печаль.
- ПА ВЕРТЫКАЛІ:** 1. Клюква. 2. Клён (единичное дерево). 3. Пример. 4. Кипрей, иван-чай. 7. Ужин. 8. Качество. 11. Водка, настоянная на кореньях. 12. Чесотка. 15. Картофель. 16. Избранник. 17. Качели. 18. Маленькое куриное яйцо. 20. Головная. 21. Отпечаток.

Склала Таццяна КУЗЬМІЧ.

г. Віцебск.

ПРАВЕРЬЦЕ КАЛІ ПАСКА АДАКА...
 ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 5. Кароста. 12. Кароста. 15. Бурья. 16. Абраман. 17. Гішчак. 18. Сносак. 20. Асма-лак. 21. Акава. 22. Дзяцел.
 ПА ВЕРТЫКАЛІ: 1. Жывіца. 2. Князь. 3. Грыб. 4. Скрыпка. 7. Брацтва. 8. Вяселье. 9. Кішкі. 10. Скарый. 11. Адрэзак. 13. Брацтва. 14. Дзяцел. 15. Кароста. 16. Абраман. 17. Гішчак. 18. Сносак. 20. Асма-лак. 21. Акава. 22. Дзяцел.

7 КАСТРЫЧНІКА

1788 год — нарадзіўся (вёска Гразівец, цяпер Чавускі раён) Іван Іванавіч Насовіч, беларускі мовазнавец-лексікограф, фалькларыст, этнограф. У 1813-1843 гадах працаваў у Аршанскім, Мсціслаўскім духоўных вучылішчах, Дынабургскай гімназіі, Маладзечанскім, Свянцянскім дваранскім вучылішчах. З 1843 года жыве ў Мсціславе, займаўся навуковай дзейнасцю. Супрацоўнічаў з Агасцінскім рускай мовы і славаўнасці Пецярбургскай акадэміі навук, Археаграфічнай камісіяй, Агасцінскім этнаграфіі Рускага геаграфічнага таварыства. Шмат падарожнічаў па Беларусі, сабраў багаты лексічны, фразеалагічны і фальклорна-этнографічны матэрыял. Аўтар першага гістарычнага слоўніка беларускай мовы «Алфавітны паказальнік старажытных беларускіх слоў, вынятых з «Актаў, якія адносяцца да гісторыі Заходняй Расіі», у якім растлумачана каля 13 тысяч слоў і паняццяў. Асаблівае месца ў навуковай дзейнасці Насовіча займае «Словарь белорусского наречия». У ім больш за 30 тысяч слоў, запісаных аўтарам у Магілёўскай, Мінскай і Гродзенскай губернях, а таксама запісаных з фальклорных твораў і літаратурных помнікаў старажытнай беларускай пісьменнасці, раскрыты значэнні слоў і словазлучэнняў, дадзена іх этымалогія, прыведзены прыкладныя рускія эквіваленты. Складальнік фальклорна-этнографічнай зборнікаў «Беларускія прыказкі і прымаўкі», «Зборник беларускіх прыказкаў», «Беларускія прыказкі і загадкі», «Беларускія песні» і інш. Аўтар гісторыка-лінгвістычнага

даследавання «Аб плямэнах з часоў Рурыка, якія засялялі беларускую тэрыторыю», артыкулаў, прысвечаных песеннай культуры беларусаў. Яго фальклорныя запісы ўвайшлі ў тамы серыі «Беларуская народная творчасць». Памёр у 1877 годзе.

1936 год — нарадзіўся (вёска Скурата, Івацэвіцкага раёна) Тамаш Фаміч Мажайка, беларускі хімік, член-карэспандэнт НАН Беларусі (1991), доктар хімічных навук (1989). Аўтар навуковых прац па калоднай хіміі і фізіка-хімічнай механіцы. Распрацаваў навуковыя асновы рэгулявання калодна-хімічных уласцівасцей глініста-солевых дысперсій, якія ўтвараюцца пры вытворчасці калійных угнаенняў. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі (1990).

1977 год — прынята апошняя, «брэж-неўская», Канстытуцыя СССР. Яна істотна не змяніла дзяржаўнага ладу — разам з КПСС, ВЛКСМ, ВЦСПС, КСЖ, творчымі саюзамі, легальнымі грамадскімі арганізацыямі былі прызнаны працоўныя калектывы з прадастаўленнем ім фармальнага права вылучэння кандыдатаў (пры гэтым больш поўна дзейнаць працоўных калектываў была апісана ў законе «Аб працоўных калектывах і павышэнні іх ролі ў кіраванні прадпрыемствамі, устаноўамі, арганізацыямі», прынятым у 1983 годзе). З менш значных змяненняў — перайменаванне Саветаў дэпутатаў працоўных у Саветы народных дэпутатаў і павелічэнне тэрміну паўнамоцтваў Вярхоўнага Савета да 5 гадоў, Саветаў народных дэпутатаў да 2,5 годаў. Гэтая канстытуцыя замацоўвала аднапартыйную палітычную сістэму (артыкул 6). Увайшла ў гісторыю як «канстытуцыя развітага сацыялізму».

Было сказана
 Артур ВОЛЬСКИ, пісьменнік:
 «Кожны добры позірк — набыццё, а кожны злыны позірк — гэта страта».

«Цікла тут з лесу невяліка Травай зарасшая крынічка» Якуб КОЛАС.

Вядучая рубрыка Ірына ТАМКОВІЧ. Тэл. 8 (017) 287-18-15

Перац добра прыстасаваны для вырошчвання ў хатніх умовах. Ён адносіцца да шматгадовых раслін і можа пражыць пры спрыяльных умовах два ці тры сезоны.

ПЕРЦЫ БУДУЦЬ РАСЦІ І НА ПАДАКОННІКУ

Завяраюцца агародныя справы на садовым участку. Дні становяцца халаднейшымі, па начас пачынае падмораваць, і многія цеплалюбівыя расліны завяраюць вегетацыю і гінуць. Але некаторыя з іх можна выратаваць, даць ім магчымасць развівацца дома.

Вырошчванне агародніны ў кватэры — справа няпростае. Спачатку трэба падрыхтаваць тару (ёмістасці, кантэйнеры) і глебагрунт.

Кантэйнеры павінны быць пранікальнымі для паветра, забяспечваць сцёк лішкай вады пасля паліва. Грунту трэба на кожную расліну ад 1 да 8 л.

Для нармальнага развіцця і плоданашэння раслін абмежаваны аб'ём глебы пад кожнай з іх павінен мець дастатковы запас пахвоўных элементаў. Гэта дасягаецца добрай першапачатковай запраўкай глебы арганічнымі і мінеральнымі ўгнаеннямі і наступным падкормкам. Глебавыя сумесі лепш зрабіць самім.

Для агурка, кабачка: садовая, дзярновая зямля — 40—75%; гнявы перагной — 20—35%; торф нізінны — 20—40%. Для тамата, перца: садовая, дзярновая зямля — 40—70%; гнявы перагной — 20—30%; нізінны торф да 20% ці кварцавы пясок — 10%. Для капусты і салаты: садовая, дзярновая зямля — 40—50%; гнявы перагной — 40—60%; торф да 20%.

У падрыхтаванай глебавыя сумесі трэба таксама ўнесці і мінеральныя ўгнаенні.

Першай культурай, якую трэба ратаваць, з'яўляецца перац.

Неабходна ўлічваць бялагічны асаблівасці перца. Паходзіць ён з краін трапічнага пояса, што тлумачыць яго высокую патрабавальнасць да ўмоў вырошчвання. Ён патрабуе шмат цяпла і святла. Перац на ўсіх этапах развіцця вельмі святлолюбівы. Пры зацяненні ападоўжваюць бутоні і завязі, жоўне лісце. Таму яго лепш трымаць на сонечным акне. Аптымальная тэмпература росту і развіцця складае 20-28 °С днём і 15-20 °С уначы, глеба павінна мець тэмпературу

20 °С. Неабходна памятаць, што пры тэмпературы 15 °С і ніжэйшай яго рост запавольваецца, а пры тэмпературы 13 °С прыпыняецца. Доўгае знаходжанне ў такіх умовах можа негатыўна адбіцца на развіцці раслін і урадкава.

Пладаносныя расліны разам з невялікімі пладамі і завязямі ў цяплицы выкопваюць з вялікім комам зямлі, дабаўляюць неабходную колькасць глебы і высаджваюць у трых-ці пяцілітровыя кантэйнеры і ёмістасці, якія маюць дрэнажныя адтуліны. Догляд раслін у хатніх умовах заключаецца ў падтрыманні светлавога і тэмпературнага рэжыму, своєчасным паліве і падкормках.

Перцы патрабуюць больш частых паліваў, бо не пераносяць нават кароткачасовага падсушвання глебавага субстрату. У перыяд плоданашэння іх паліваюць праз 3-4 дні. Пры невялікіх аб'ёмах гаршчковай палівы праводзіцца часцей. Перац адмоўна рэагуе на пераўвільгатненне, што патрабуе паліва невялікімі дозамі, але часта.

Расліны падкормліваюць праз 10-16 дзён. Перайдычна выдалюць жоўтае лісце, выроўліваюць плады і выразаюць бясплодныя парасткі. У хатніх умовах перац будзе добра расці і плоданасіць да канца лістапада і можа атрымаць спелыя чырвоныя плады.

Такім жа чынам можна выкапаць, перасадзіць і вырошчваць на хатнім агародзе і іншыя культуры.

ЗАКЛАДВАЕМ ГРАДКІ ВОСЕННЮ

Рыхтуем такую градку восенню заўсёды на адным і тым жа месцы. Севазарот тут не патрэбен, бо восенню, пасля ўборкі агуркоў, градку разбіраем, усю зямлю выносім на бульбяныя палосы, месца апрацоўваем бардоскай вадкасцю і засыпаем попельам. Толькі пасля гэтага пачынаем рабіць новую градку. Месца павінна быць сонечнае, за ветрам.

Шырыня градкі 1 метр, даўжыня — 6 метраў. На ёй можна вырошчваць 55-60 каранёў расад таматаў і, высадзіўшы двума радамі, 35-40 кустоў агуркоў.

Заглыблена градка павінна быць сантыметраў на 20 (на штык рыдлёўкі). Па перыметры ставім раму вышынёй 30 см з дошак ці бярвення. Унутраныя сценкі абкладваем плёнкай. На дно градкі насцілаем 10-сантыметровы пластом выразаных сцёблы маляны. Гэта вельмі патрэбны пласт, які вясной ізалюе больш шчыльным верхняй пласты ад замерзлай глебы і дае магчымасць градзе хутчэй разразацца.

Потым насыпаем лісце, раслінныя рэшткі, пераслойваем іх пілавнікам і зямлёй. Зверху насыпаем 10-сантыметровы пласт зямлі. Стараемся ўсё добра ўтрамбаваць. Градка насыпаецца роўна з бартамі. Паліваем вадой і закрываем некалькімі сляямі плёнкі. Далей абкладваем градку вакол анучамі, змочанымі дэжэтам або карболом, або насыпаем хлорнай вапнай. Гэта для таго, каб у ёй не завяліся мышы.

Ранній вясной, калі ўвесь снег яшчэ не растаў, а ўтварыліся толькі праталіны, разараваем сваю парніковую градку. Прыбіраем плёнку, добра паліваем гарачай вадой 2-3 разы і накрываем плёнкай на 3 дні. Яркае вясновае сонейка зробіць сваю справу — разарэе градку, пачнецца перапарванне. Праз тыдзень высаджваем туды памідорную расаду. Паміж радамі памідораў сеем радкі ранняй радыскі або ўткаем парослыя цыбуліны. Спачатку ўкрываем без усялякіх прыстасаванняў спанбондам, а зверху поліэтыленавай плёнкай, потым ставім над градкай дугі, укрываем па іх. Зялёная цыбуля будзе на сталае ўжо праз два тыдні.

Яшчэ праз 2 тыдні ласуемся радыскай. Пасля ўборкі цыбулі і радыскі адразу ва ўсё міжраддзі сеем палоскамі кроп. Ён будзе расці слабенькім, таму так да таго часу памідорная расада ўжо выдатна разрасцецца і закрывае святло. Але да стала па невялікім лупочку кропу хоцьці, пакуль ён вырастае на адкрытым агародзе.

Пасля перасадкі таматаў на пастаяннае месца, калі градка цалкам вызваляецца, перакопаем у ёй зямлю з унесеннем угнаенняў і высаджваем расаду агуркоў. Цяпер гэта на ўсё лета агурочная градка.

ЦІ ПАТРЭБНА ПЕРАКОПКА?

Капаць ці не капаць? Вось у чым пытанне. Некаторыя агароднінкі перакопаюць усю глебу на участку як мінімум 2 разы за сезон — увесну перад пасадкай і восенню пасля ўборкі ўрадкава.

Давайце разбярэмся ў мэтазгоднасці восеньскай перакопкі. Робяць яе для лепшага прамырання верхніх слаёў глебы, каб палічыць колькасць шкіднікаў (многія з іх адкладваюць у глебу для зімоўкі свае лічынькі). Акрамя таго, восеньская перакопка з пераварочваннем пласта бес разбівання яго дазваляе заглыбіць насенне пустазелля так, што ўвесну яго не прарастае. Гэта, вядома, аргументы на карысць восеньскай перакопкі. Але ёсць і мінусы.

Глеба — гэта складаны арганізм. Яна ствараецца масай фактараў: мінеральная частка — пясок, гліна, вапнак і інш., вільготнасць (глебына залегання грунтавых вод), колькасць мінеральных соляў і арганічных кампанентаў. Але самае галоўнае — глеба фарміруецца за кошт дзейнасці мікраарганізмаў. Гэта карысныя глебавыя бактэрыі, якія прыстасоўваюцца да пэўных умоў пражывання і гінуць, калі гэтыя ўмовы разбураюцца. Так, пасля восеньскай перакопкі вымяраюцца лічынькі шкіднікаў. Але вымяраюць і мікраарганізмы.

Акрамя таго, вось што сцярдэе доктар Грэг Хойт — вучоны аграном з Амерыкі: «Чым больш вы трывожыце глебу, тым хутчэй мінералізуецца яе арганічная рэчыва. Пры апрацоўцы глебы аэрацыя стымлюе актыўнасць глебавых мікраарганізмаў, арганіка паскорана перапрацоўваецца і губляецца, асабліва хутка і непрадуктыўна губляецца азот».

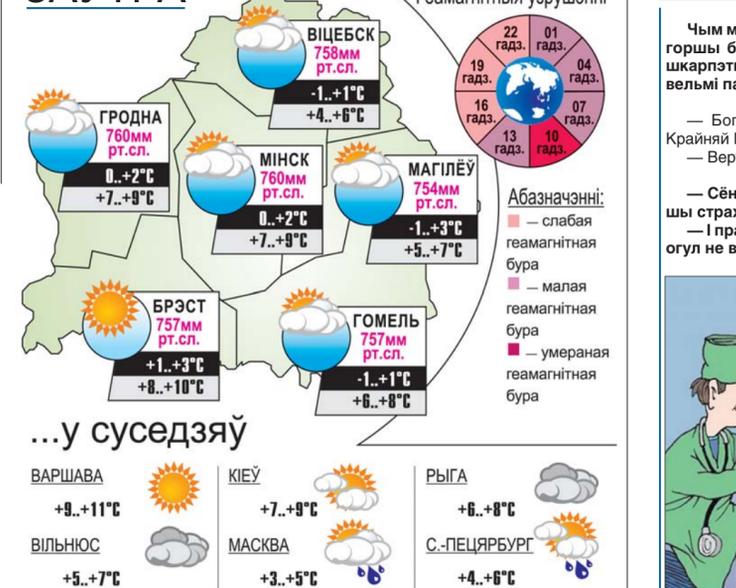
Выснова тут направаецца сама: не турбуйце глебу дарма.

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	7.22	18.32	11.10
Віцебск	7.12	18.21	11.09
Магілёў	7.12	18.22	11.10
Гомель	7.07	18.20	11.13
Гродна	7.37	18.48	11.11
Брэст	7.36	18.50	11.14

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Чым менш жанчыны мы хакаем, тым горшы боршч, кашулі непрасаваныя, шкарпэткі нямытыя і дзеці на цябе не вельмі падобныя...

— Бог ежы і урадлівасці ў народзе Крайняй Поўначы, 8 літар?
 — Верталіт.

— Сёння моладзь адчувае ўсё больш страх перад шлюбам.
 — І правільна робіць! Я да шлюбу нагогу не ведаў, што такое страх.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛІНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫЙНАСЦІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРПІОКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч**.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛІГІЯ: Н. ДРЬБІЦА (намеснік галоўнага рэдактара), Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛІШЧУК, А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВИНІУ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСКОЛЬКА, С. РАСКОЛЬКА, А. СЛАНЕУСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШКА, С. РАСКОЛЬКА.

Выдавец — Рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звезда»».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдакцыі: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 284 44 04, 287 17 21, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 32 74 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэрыі: 287 18 81.

http://www.zviazda.by; e-mail: info@zviazda.minsk.by, PРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

(для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Рэдактар матэрыялаў, апублікаваных у «Звядзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку»» ЛП № 02330106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 20.646. Індэкс 63850. Зак. № 4033.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30
 6 кастрычніка 2015 года.